BŪKITE PASVEIKINTI!

SVEIKINAME SAVO UŽJŪRIO BROLIUS SPORTININKUS, ATVYKSTANČIUS NE TIEK PASISVEČIUOTI PAS MUS, KIEK PASIDARBUOTI MŪSŲ VISOS TAUTOS GARBEI IR GARSUI.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ SU DIDELE ĮTAMPA LAUKĖ JŪSŲ IR SU MEILE SVEIKINA JUS LINKĖDAMA JUMS SĖKMINGAI VISOSE KOVOSE IŠEITI LAIMĖTOJAIS.

ŠIS JŪSŲ ŽYGIS PALIKS ŠVIESIU PAVYZDŽIU MUMS IR YPAČ MŪSŲ JAUNIMUI, KAD KIEKVIENA SRITIS, KIEKVIENA PROFESIJA, KIEKVIENAS DARBAS, NET ŽAIDIMAS YRA IR GALI BŪTI TINKAMA KOVOS ARENA UŽ SAVO TAUTOS GARBĘ, UŽ JOS ATEITĮ.

SU BROLIŠKA MEILE JUS PASITINKAME, BROLIŠKA ŠIRDIMI JUS GLOBOSIME, GIMTINĖS ŠILUMA JUS GAUBSIME. TEBŪNA JŪSŲ PASTANGOS SĖKMINGOS!

A.L.B. KRAŠTO VALDYBA

MES SU JUMIS!

Mūsų brangieji svečiai

Beliko tik trys dienos iki mūsų laukiamų svečių — Amerikos Lietuvių krepšininkų atvykimo. Svajonės tapo įgyvendintos ir jaunieji Amerikos lietuviai krepšininkai jau pakeliui pas mus.

Šis, mums istorinis jų žygis, nėra atsitiktinis dalykas, bet tvirtas įrodymas, jog Amerikos, taip pat ir Australijos lietuviai dar nėra užnuodyti emigracinio vėžio, bet, pilnai suprasdami šios krepšininkų išvykos reikšmę ir ypatingą reikalingumą mūsų priaugančiam jaunimui, tiek ten, tiek ir čia, užmiršę visus kasdieninius pasitaikančius vargus ir tarpusavio nesusipratimus, ranka rankon vieni kitiems padėjo ir įstengė realizuoti šį daug lėšų ir darbo pareikalavusį uždavinį. Pasirodo, jog mes lietuviai, nors dažnai save ir peikiame bei barame, bet, reikalui atėjus, mokame būti vieningais ir, didžiuodamiesi galime save statyti pavyzdžiu kitom, daug skaitlingesnėm tautybėm. Juk ką mes šiandien padarėm, to dar Australijoje nei viena kita tautinė grupė nėra padariusi ir gal negreit dar padarys.

Jeigu mes čia galime džiaugtis atvykstančiais svečiais ir juos savo tarpan turime galimybių priimti kaip tikrus užjūrio brolius, iškeliančius ne tik mūsų tautos vardą, tai šio džiūgesio ir išdidumo apsuptį, negalime pamiršti ir su padėka savo širdyse galvoti apie patį pirmąjį šios idėjos iškėlėją, vėliau daugiausiai prie jos įvykdymo prisidėjusį, mūsų Australijos lietuvių didžiausią draugą p. J.J. Bachuną. Jis buvo, yra ir bus tas nenuilstamas mūsų tautos patriarchas, kuris jau ne vieną kartą, o taip pat ir šį, įstengė svajones paversti tikrenybe.

Paskutiniojo savo vizito Australijon metu, jis tik išlipęs Sydnejun ir susitikęs su pirmaisiais lietuviais, jų tarpe ir sportininkais, pradėjo dėstyti savo idejas apie krepšininkų atvažiavimą Australijon. Malonu buvo girdėti jo švarius išvedžiojimus apie šios išvykos svarbą ir reikalingumą, tačiau, bent tuo metu mažai kas betikėjo apie tokį greitą šio reikalo įvykdymą. Ir, štai, šiandien, mus sydnejiškius jau tik valandos skiria nuo mūsų didžiausių svečių pasitikimo Sydnejaus aerodrome. O kaip būtu gražu ir įspūdinga, jeigu su jaunaisiais krepšininkais Australijon dar kartą būtų pasirodęs mūsų mylimas ir gerbiamas p. Bachunas su Ponia. Ir tas tikrai būtų įvykę, jeigu ne paskutiniu laiku sunegalavusi šio didžiojo lietuvio sveikata. Gaila, tikrai gaila.

"Mūsų Pastogės" Sporto Skyriaus ir visų jo bendradarbių bei skaitytojų vardu, sveikindamas atvykstančius krepšininkus ir linkėdamas jiems geriausios sportinės sekmės jų rungtynėse ir užtikrindamas mūsų visų brolišką nuoširdumą jų viešėjimo metu Australijoje, aš noriu mūsų visų vardu palinkėti geriausios sveikatos ir ištvermės visuose darbuose p.p. Bachunams, be kurio idėjos ir paramos šiai išvykai, mes tikrai negalėtumėm savo širdyse turėti tos nepaprastos šventės ir prieš kitus didžiuotis savo užjūrio broliais krepšininkais.

Mielieji svečiai, mes stengsimės, kad Australija ir jos lietuviai paliktų Jumyse pačius gražiausius ir geriausius įspūdžius.

A. Laukaitis
Sporto Skyriaus Redaktorius

SVEIKINAME

MIELUS SVEČIUS — AMERIKOS LIETUVIUS SPORTININKUS IR LINKIME SĖKMINGŲ KOVŲ IR PERGALIŲ LIETUVIŲ GARBEI IR MŪSŲ PASIDIDŽIAVIMUI.

SYDNEY LIETUVIŲ SPORTO KLUBAS "KOVAS"

MŪSŲ PASTOGĖ

Registered at the G.P.O., Sydney for transmission by post as a Newspaper.

27 (792) 1964 m. liepos 6 d. XVI metai

ANGLIJOS PRIMAS PAS LIETUVIUS

ARKIVYSKUPAS HEENAN LONDONO LIETUVIŲ TARPE

Sekmadienį, birželio 14 d., Westminsterio arkivyskupas, D. Britanijos Romos katalikų Primas, aplankė lietuvių šv. Kazimiero bažnyčią Londone, kurioje atlaikė iškilmingas pamaldas ir suteikė vaikams Sutvirtinimo sakramentą.

Po pamaldų jis viešėjo Sporto ir Soc. Klube, kur jo garbei buvo suruoštas lietuviškų dainų ir taut. šokių koncertas. Iškilmėms pasibaibėti liet. reikalais. Manydmi, kad gus, arkivyskupas sutiko pasikalvyriausiojo katalikų bažnyčios vadovo D. Britanijoje nuomonė ir pasisakymai yra įdomūs visiems lietuviams, siunčiame to pasikalbėjimo santrauką lietuvių spaudai.

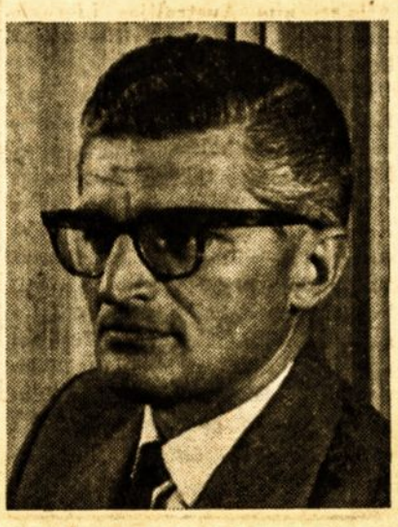

Jurgis Jonavičius, Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo S-gos (ALFAS) pirm-kas, kuris daugiausiai rūpinasi Amerikos lietuvių sportininkų vizito reikalais Australijoje. Jis atvyksta iš Adelaidės į Sydney liepos 9 d. pasitikti svečių.

Jau per pamokslą, bažnyčioje, arkivyskupas pastebėjo, kad jis lietuvius pažįstas nuo labai seniai. Ministerį Balutį pirmą kartą sutikęs prieš 25 metus. — "Jei kuo aš Jums galėčiau padėti, aš tai padaryčiau su meile ir džiaugsmu", — užtikrino arkivyskupas lietuvius.

— Kaip Jūs žiūrite į atskirą lietuvių katalikų bendruomenę šiame krašte? Ar patartumėte įsijungti į anglų katalikų bendruomenę? — buvo mūsų pirmas klausimas.

Pradžioje lietuviams, kaip ir kitoms tautinėms grupėms, yra geriau laikytis atskirai, praktikuojant savo tikėjimą ir laikantis savo papročių. Tačiau, laikui bėgant, skirtumai mažėja, nes išeivijoje yra labai sunkios sąlygos tautinei kultūrai išlaikyti.

— Lietuva yra vienintelė katalikiška valstybė Sovietų Rusijos ribose. Ar Jūs turite ryšių su katalikų hierarchija Lietuvoje ir ar manotę, kad pasikeitimas vizitais būtų naudingas?

Lietuvoje nėra nė vieno katalikų vyskupo ir todėl negalima kalbėti apie bažnytinę hierarchiją. Abejojama, ar ten dabar esantieji bažnyčios administratoriai bus pakviesti į sekančią Vatikano Tarybos sesiją. Paskutinės sesijos metu aš buvau sukvietęs vyskupus iš anapus Geležinės Uždangos ir su jais turėjau įdomų pasikalbėjimą, Lietuviai nedalyvavo. Iš viso, mes neturime jokių ryšių su Lietuvos katalikais.

Kas dėl pasikeitimo vizitais, jei tas būtų naudinga, aš važiuočiau ir į Šiaurės Ašigalį. Lietuvon vykčiau kad ir rytoj. Politinė pasaulio padėtis taip ūmai keičiasi, jog negalima žinoti, kas gali kiekvienu momentu įvykti.

— Nežiūrint bendro įtempimo sumažėjimo vakarų — rytų santykiuose, antireliginė propaganda Lietuvoje paskutiniu metu buvo žymiai sustiprinta. Kaip reikėtų suprasti tokią sovietų politiką?

Sunku spręsti, ar padidėjusi priešreliginė propoganda yra *geras ar blogas ženklas*. Kartais tai gali būti geras požymis, rodąs stiprų žmonių tikėjimą, kurio išsigandę komunistai dvigubiną religijos persekiojimą. Bet tas taip pat gali reikšti, kad komunistams tikėjimas atrodo tiek silpnas, jog jam pribaigti užtenka paskutinio stipresnio smūgio. Neturint pakankamų informacijų, yra sunku duoti tikslų atsakymą.

BLC Press Service

SVEIKI, ATVYKĘ!

Australijos lietuviai su didele įtampa laukė svečių iš Amerikos. Šiandie su džiaugsmu ir derama pagarba galime drąsiai pasveikinti savo užjūrio brolius — **sveiki, atvykę!**

Sveiki, atvykę, nes jūs atvykstate ne tiek savo džiaugsmui ir malonumui, kiek tarnaudami savo tautai, skelbdami jos vardą svetimiesiems ir stiprindami savuosius kituose kontinentuose.

Sveiki, atvykę — mes tiesiame jums ranką žinodami, kad šis jūsų žygis ir misija nesiriboja vien tik sporto žaidynėmis. Jūsų kova sporto aikštėse bus drauge ir netesioginė kova už Lietuvą.

Sveiki, atvykę — sveikindami mes linkime jums sėkmingų kovų ir pergalių, nes jūsų laimėjimai ir garbė bus drauge ir mūsų visų pasididžiavimas.

Lietuviai pasaulyje

JONINĖS VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Birželio 20 d. Vasario 16 gimnazijos parke šiais metais (jau penktą kartą iš eilės) surengtos Joninių iškilmės sutraukė daugiau kaip 300 svečių. Jų buvo ne tik iš įvairių Fed. Vokietijos, bet ir iš Belgijos ir Olandijos. Joninių iškilmes atidarė Švietimo Komisijos pirm. Tėvas A. Bernatonis, apie Jonines ir jų papročius lietuviškai vokiškai paaiškino mokytojai A. Krivickas ir Fr. Skėrys. Jie buvo ir sumaniais visos programos pranešėjais. Iš atvykusių svetimtaučių nuoširdžiai pasveikino lietuvių bičiulis dr. J. H. Dahmen iš Stuttgarto.

Plačioje, kruopščiai parengtoje programoje buvo tautiniai šokiai, dainos, plastiniai pratimai, krepšinio rungtynės, sporto žaidimai, laužai ir Jonų sveikinimas. Krepšinio rungtynes — Vasario 16 gimnazija prieš lietuvių studentų vienetą — pirmą kartą laimėjo studentai. Šventės vyriausi organizatoriai: A. Krivickas, Fr. Skėrys, K. Motgabis, E. Tamošaitienė, T. Gailius ir kun. J. Dėdinas.

Joninių šventė plačiai aprašyta vokiečių spaudoje. Įdėta ir daug nuotraukų. Pvz. "Mannheimer Morgen" birž. 22 d. ilgą reportažą pavadino "Įsipareigojimas lietuviams: išlaikyti laisvos Lietuvos tikėjimą". Išsamius įspūdžius paskelbė Heidelbergo dienraštis "Rhein — Neckar Zeitung", o "Weinheimer Nachrichten" dar prieš šventę, birž. 19 d. atspausdino ilgą mok. Fr. Skėrio pranešimą apie Jonines ir jų papročius Lietuvoje nuo 16 amž. ligi šių dienų. (E)

★

Remantis Vokietijos Krašto Valdybos informacijomis šiuo metu Vokietijos lietuvių bendruomenėje yra 3096 nariai. Be Vasario 16-sios gimnazijos Vokietijoje yra 10 vargo mokyklų su 114 mokinių; universitetuose studijuoja 42 lietuviai, kurių dalis atvykę iš užjūrio.

Amerikoje sukonstruktuotas auto vežimas, galįs važiuoti ir per smėlį, ir per uolas ir per vandenį. Tokie vežimai bus pritaikinti kariuomenės reikalams.

Įvykiai pasaulyje

KARAS VIETNAME

Karas Vietname įgyja vis aštresnes formas. Tiek Vietnamo vyriausybės kariniai daliniai, tiek ir amerikiečių karinės pajėgos negali palaužti komunistinių partizanų. Ilgus metus Vietname kariavę prancūzai turi didelės patirties ir aiškiai teigia, kad taip kariaujant šiame krašte karas nebaigiamas ir nelaimimas. Reikėtų Vietnamą aklinai atkirsti nuo komunistinės Kinijos, ir tik tada galima tikėtis taikos prošvaisčių. Amerikiečiai apie tai galvoja ir kaip iš nedviprasmiškų pareiškimų galima suprasti, Amerika nenorėdama kapituliuoti, nevengtų rizikos susiimti net ir su raudonaja Kinija. Nuo šito karo Vietname priklauso ir visos eilės kitų pietryčių Azijoje kraštų ateitis. Kiek laiko trukusi taika Laose dabar vėl pradeda griūti komunistams pradėjus puolimą prieš vyriausybės pajėgas. Neramu Tailande, o Malezija, tegu ir neturi tiesioginio ryšio su Kinija, bet turi labai atkaklų ir agresyvų priešą Pietuose — Indoneziją. Žodžiu, pietryčių Azija yra skaudus sopulys, kuriam pašalinti teks pralieti daug kraujo ir sudėti milžiniškas sumas pinigo.

LAUKIAMA ILGO IR SUNKAUS KARO

Malezijos ministeris pir-kas Tunku savo kalboje perspėjo savo krašto gyventojus, kad Malezija stovi prieš ilgą ir sunkų karą su Indonezija. Nors tiek britai, tiek amerikiečiai Malezijai yra pažadėję konflikto atveju savo pagalbą, vis tik visa karo našta, jeigu iškiltų karas, kristų ant tų 10 milijonų žmonių. Tuo tarpu Indonezijos prezidentas paskutiniu laiku jau nekalba apie šiaurinio Borneo prijungimą prie Indonezijos, bet vis kartoja, kad artėja laikas sutriuškinti Maleziją. Sokarno taip drąsiai kalba turėdamas tvirtus sovietų pagalbos pažadus.

KRUŠČIOVAS NORVEGIJOJE

Penkias dienas išbuvęs Danijoje ir porą dienų Švedijoje Kruščiovas atvyko į Norvegiją, kur, kaip kad praneša pasaulio spauda, jis buvęs šilčiausiai sutiktas iš visų Skandinavijos kraštų.

Iš visų dabarties pasaulio vyriausybių galvų Kruščiovas pasirodo labiausiai judrus: jis daugiau važinėja po kitus kraštus, negu kad laikosi Kremliuje. Vos tik grįžęs iš arabų kraštų nespėjo sušilti namie ir vėl pasileido į Skandinaviją. Tai gal vienintėlis iš Rusijos valdovų istorijoje ir dabar, tiek daug apkeliavęs. Kaip žinoma, Stalinas už Rusijos ribų nebuvo iškėlęs kojos.

TURKIJOS PREMJERAS LONDONE

Grįždamas iš Amerikos, kur buvo susitikęs su prez. Johnson ir UNO sekretorium U Thant, Turkijos min. p-kas pakeliui sustojo Londone pasitarti Kipro reikalais su Anglijos premjeru Home. Kaip žinoma, britai laikosi nusistatymo, kad Kipro klausimą tegali išspręsti UNO ir Kipro, Graikijos, Turkijos bei Anglijos "viršūnių" konferencija.

KUBOS CASTRO SESUO PABĖGĖLĖ

Kubos diktatoriaus F. Castro sesuo Juana Castro pasiprašė pabėgėlės teisės Meksikoje. Ji savo brolį pripažino komunistiniu diktatorium. Ji pareiškė negalinti pakęsti, kaip jos broliai Fidel ir Raul (Raul Castro yra Kubos gynybos ministeris) įstūmė Kubą į rusiškojo imperializmo glėbį. Ji tvirtina, kad Kuba yra visiškoje komunistų kontrolėje, kad Kuboje treniruojami žmonės, kurie siunčiami į Pietų Amerikos kraštus subversyviniams darbams. Jos žiniomis kasdien iš Kubos skrenda lėktuvai su ginklais į lotynų Amerikos valstybes. Jos teigimu, šiandien Kubos kalėjimuose laikoma mažiausia 70.000 politinių kalinių.

TAIFŪNAS FILIPINUOSE

Pereitą savaitę per Filipinus persirito smarkus taifūnas, padaręs krašte didelių nuostolių. Yra ir žmonių aukų.

IŠ KONGO PASITRAUKĖ UNO DALINIAI

Birželio 30 d. iš Kongo pasitraukė UNO kariniai daliniai, ten išbuvę apie ketverius metus krašte nepavykus įgyvendinti taikos. Komunistų keliami neramumai vyksta visame krašte, o kaikurios provincijos net ištisai jų kontroliuojamos.

RUSIJA NEREMTŲ KINIJOS

Iš oficialių šaltinių patirta, kad Rusija dar kartą patvirtino savo nusistatymą neremti Kinijos, jeigu kiltų Kinijos konfliktas su Amerika. Matyt, rusai galvoja, kad Amerikos ir Kinijos karo atveju abu kraštai neteks daug kraujo ir Sov. Sąjungai tada bus laisvesnės rankos.

★

Pasitarimai tarp Graikijos ir Turkijos atstovų Kipro salos reikalais numatomi liepos 10 d. Ženevoje.

KOVOJE SU KOMUNIZMU

Drauge su birželio trėmimų minėjimais iškyla ryžtas kovoti už pavergtas tėvynes ir bendrai praplėsti kovos frontus prieš komunizmą kaip tokį. Iškilusios ideologinės nesantaikos komunistinių viršūnių tarpe dar toli gražu neteikia vilčių apie galimą komunizmo sugriuvimą.

Ligi šiolei plačiausiai vartojamos kovos priemonės prieš komunizmą ekonominiu pagrindu komunizmo pagrindų nepakerta. Ir nuolat ir nuolat, ypač mūsų laisvojoje spaudoje akcentuojami ekonominiai trūkumai tiek okupuotoje Lietuvoje, tiek ir visoje Sov. Sąjungoje bei ūkinės nesekmės ne vienam skaitytojui sukelia įspūdį, kad komunizmas tėra tik ekonominė doktrina, kurios eksperimentiniai bandymai nuolat ir nuolat dūžta, pragyvenimas komunistiniuose kraštuose nuolat sunkėja. Tačiau reikia atsiminti, kad komunizmo ekonominė pusė tėra visoje sistemoje tik dešimtaeilis dalykas. Komunizmas yra drauge ir ideologija ir politinė galia. Tad priešpastatant ūkinius nedateklius tuo nepažeidžiama jo nei ideologinė, nei politinė pusė. Tai yra grynai amerikietiška pažiūra, pagal kurią vadovaudamiesi amerikiečiai tikisi dolerių pylimu sulaikyti patį komunizmą. Nors per tą dvidešimti metų amerikiečiai ir daug dolerių papylė visuose komunizmu užkrėstuose kraštuose, bet rezultatai labai menki arba jų visai nesimato. Daug efektyvesnė ir ligi šiolei išbandyta priemonė yra karinė jėga, kur Amerikos karinė galybė ne vienoje vietoje komunistinę ekspansiją sulaikė ir išgelbėjo eilę kraštų. Amerikos pirmavimas apsiginklavime sulaiko karingąjį komunizmą nuo tolimesnių žygių. Tačiau vakarai neturi arba nevartoja jokių priemonių komunizmo ideologinę ekspansiją sulaikyti. Štai dėl ko pats komunizmas, kaip ideologinė srovė požeminiais kanalais prasiveržia į laisvuosius kraštus ir susiranda pasekėjų ne tik intelektualų, bet ir turtuolių eilėse. Šis faktas kaip tik patvirtina, kad nei dolerių pylimas, nei militarinė jėga pilnai komunizmui kelio neužkerta. Reikia atitinkamų priemonių, kurios veiktų kaip priešnuodis prieš komunistinę ideologiją. Kelio nepastoja net ir krikščioniškos doktrinos: Italija, sakytume, yra pats katalikiškiausias kraštas pasaulyje, o komunizmo pasekėjų yra labai daug. Lygiai Prancūzija yra pati liberališkiausia, tuo tarpu ten komunizmas irgi giliai suleidęs šaknis.

Ar nereikėtų pajieškoti pačioje komunistinėje ideologijoje jautrių vietų, į kurias būtų sukoncentruotas dėmesys ir kurios padėtų patį komunizmą kaip ideologiją sprogdinti iš vidaus. Norėtusi čia suminėti vieną kitą silpną taška, bet jų paties komunizmo žinovai atrastų žymiai daugiau ir gal dar jautresnių. Sakysim, komunistinė doktrina monopolizuoja ne tik ūkį ir turtą, bet visų pirma patį žmogų. Kiek žmogus, vakarietiškos pakraipos žmogus, džiaugiasi savo asmens laisvėmis, tiek komunistinėje santvarkoje tas žmogus tų laisvių neturi ir jis tėra tiek partijos, tiek ir valstybės įrankis. Sugretinus sąmoningą individą su nužmogintu įrankiu komunistinėje sistemoje priverstų kiekvieną pagalvoti, ką aš laimiu ir ką prarandu pasisakydamas už komunizmą. O tai yra daug daugiau, negu kalbėti, koks derlius išauginamas vienoje ir kitoje pusėje arba kas kelintam žmogui tenka vienas automobilis Amerikoje ir Sov. Rusijoje.

Kitas labai būdingas bruožas komunizmo ideologijoje, kad ji skelbia žmogaus išvadavimą iš kapitalistinio jungo. Bet šitas išvadavimas neša naują žmogui vergiją — valstybės ir partijos, kuri supančioja žmogų ne vien fiziškai, bet ir dvasiškai. Kapitalistinėje sistemoje žmogus nuo kapitalo priklausomas tik daugiau ar mažiau ekonomiškai, gi komunistinėje sistemoje žmogus galutinai pavergtas, kad jis net ir galvoti savarankiškai neturi teisės.

Būtų galima panašių pačią komunistinę ideologiją punktų suminėti ir daugiau, ir juos ypač akcentuoti pajieškant vis naujų formų ir būdų. Čia, tiesa, šiuo rašiniu nieko naujo nepasakoma, bet tik norima užakcentuoti, kad kovai prieš ideologiją reikia naudoti ir ideologinius ginklus. Apie tai užuominų ir mūsų spaudoje yra, tačiau tik užuominos, nes greitai pereinama prie amerikoniško metodo — mes turime daugiau ir valgyti ir apsirengti, ir visą eilę kitokių konfortinių dalykų, kokių komunistiniuose kraštuose nėra. Jeigu paseksime pačią komunistinę propagandą, tai pastebėsime, kad joje niekur nėra dedamas ekonominis pagrindas, o pirmoj eilėj pabrėžiamas sovietinio arba komunistinio žmogaus kultūriniai ir dvasiniai laimėjimai, kurių iš tiesų toks žmogus neturi.

Komunistinis žmogus tiesos kaip tokios neturi ir negali turėti. Komunistinėje ideologijoje kas yra tiesa, nusprendžia partijos viršūnės ir jų sprendimai privalomi kiekvienam pavaldiniui. O tai jau yra paties žmogaus nužmoginimas, nes jam atimta laisvė galvoti ir spręsti.

Iškeliant šiuos aspektus reikėtų ypatingai kelti komunistinės ideologijos tokias puses, kurios neišlaiko jokios kritikos ir tokiu būdu toji pati ideologija būtų nukreipta prieš komunizmą. O tai būtų šis tas ir nauja, ir pozityvu.

X-s

PAREMKITE IR PRADŽIUGINKITE SAVO GIMINES LIETUVOJE!!!

Išnaudokite progą pasiųsdami mūsų specialiai paruoštus VASARINIUS SIUNTINIUS.

Šie siuntiniai yra sudaryti pasiremiant mūsų ilgamečiu patyrimu ir juose yra, ko dabar Lietuvoje labiausiai reikia.
SIUNTINYS VA-1. £29. (anglų valiuta).

Vilnonė angliška kostiumui medžiaga 3½ jardo, kostiumui pamušalas geriausios rūšies 2½ jardo, vilnonė angliška vasariniam palltui medžiaga 3 jardai, geriausios rūšies pamušalas 3 jardai, nailoninė suknelei medžiaga 4 jardai, puiki šilkinė suknelei medžiaga 4 jardai, vyriški nailoniniai baltiniai, 2 poros nailoninių kojinių moteriškų, 2 poros nailoninių kojinių vyriškų, 2 šilkinės labai gražios skarelės ir šilkinis kaklaraištis.

Su sovietiniu muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis tik £29.0.0

SIUNTINYS VA-2. £10 (anglų valiuta).

4 svarai (visa galva) olandiško sūrio, 3 svarai grynų geriausios rūšies taukų,
6 svarai kvietinių miltų, ¼ sv. kakavos, ½ sv. arbatos, 1 sv. saldainių, 2 sv. ryžių, 2 oz. pipirų, 2 oz. lauro lapų, 2 sv. cukraus.

Su muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis tik £10.0.0

SIUNTINYS V-3.

Trys atkarpos trims kostiumams, vilnonė angliška medžiaga įvairių spalvų, su muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis tik už

£16.15.0.

Dėl informacijų ,pavyzdžių, kainoračių ir įvairių patarnavimų, prašome rašyti:

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London E. 2, England

Tel. SH 0-8734

Seniausia Anglijoje lietuviška bendrovė, veikianti jau nuo 1938 metų. Duodame geriausias išsimokėjimo sąlygas ir pilnai atsakome už kiekvieno siuntinio pristatymą.

PADĖKA

Birželio 20 d. Sporto Klubas Kovas ir Sydney Tautinių Šokių Grupė surengė Dainavoje vakarą, į kurį buvo susirinkę gausiai svečių. Šia proga norime išreikšti nuoširdžią padėką vakaro programoje dalyvavusiai baleto šokėjai Renatai Šapronaitei ir drauge visiems mieliesiems svečiams, kurie tame vakare dalyvavo ir gausiai parėmė sporto klubą Kovą ir tautinių šokių grupę. Ypač esame dėkingi visiems tiek darbu tiek ir aukomis prisidėjusiems prie šio vakaro surengimo. Nuoširdus ačiū.

Sporto Klubas Kovas ir Tautinių Šokių Grupė

VISIEMS ALB VIENETAMS

KRAŠTO TARYBOS RINKIMŲ REIKALU

ALB Krašto Valdyba, remdamasi birželio mėn. 3 d. posėdžio nutarimu ir ALB Statuto 7 — 11 straipsniais šiuo skelbia ALB KRAŠTO TARYBOS NARIŲ 1965 — 1966 metų kadencijai rinkimus.

Pagal ALB Statuto 7 straipsnį Tarybą sudaro:

A) Be rinkimų: 1) Atstovai išrinkti į Pasaulio Lietuvių Seimą, 2) Krašto Valdybos nariai, 3) Krašto Kontrolės Komisijos Pirmininkas arba jo pavaduotojas, 4) Krašto Garbės Teismo Pirmininkas arba jo pavaduotojas, 5) Apylinkių Valdybų Pirmininkai arba jų pavaduotojai, 6) Seniūnijų Seniūnai ir

B) Rinkti atstovai: Apylinkių susirinkimų slaptu balsavimu išrinkti atstovai, po vieną atstovą nuo šimto (100) turinčių ir galinčių turėti teisę balsuoti narių, gi nuo likučio didesnio 50 — vienas atstovas. Apylinkės, neturinčios 100 turinčių ir galinčių turėti balsuoti narių, renka po vieną atstovą.

ALB KRAŠTO TARYBOS atstovų rinkimai turi būti įvykdyti ligi 1964 m. spalio 15 d. ir rinkimų rezultatai su išrinktų atstovų sąrašais, adresais ir susirinkimo protokolo nuorašu prisiunčiama ALB Krašto Valdybai G.P.O. Box 4558, Sydney., ne vėliau kaip iki 1964 m. spalio 20 d. Pageidaujama, kad ALB Tarybos atstovais būtų renkami aktyvūs bendruomenės nariai.

Primename ALB Statuto 69-75 straipsnius dėl rinkimų tvarkos. Balsuoti renkant Tarybos Atstovus, turi teisę kiekvienas Bendruomenės narys, suėjęs 18 metų amžiaus ir sumokėjęs Australijos Lietuvio mokestį. Atleisti nuo Australijos Lietuvio mokesčio (nedirbantieji), taip pat turi teisę balsuoti.

Renkamais į Kr. Tarybą gali būti Bendruomenės nariai sulaukę 21 metų amžiaus ir sumokėję Australijos Lietuvio mokestį. Atleisti nuo Australijos Lietuvio mokesčio — taip pat gali būti renkamais.

Prieš rinkimus skelbiama, renkamų atstovų skaičius ir rinkimų tvarka. Kandidatus siūlyti gali kiekvienas susirinkime dalyvaująs ALB narys, turįs rinkimo teisę. Kandidatai siūlomi žodžiu arba raštu. Jei siūlomasis kandidatas susirinkime nedalyvauja, jo sutikimas būti renkamu, turi būti patiektas raštu. Renkant Tarybos atstovus balsuojama slaptai. Išrinktais laikomi pagal eilę daugiausia balsų gavę kandidatai.

Apylinkių Vadovybės, susirinkimus šaukiant, prašomos griežtai prisilaikyti ALB Statuto 19 str. būtent kad Valdyba susirinkimą kviesdama, bent prieš septynias dienas praneša apylinkės nariams susirinkimo vietą, laiką ir darbotvarkę. Apylinkė, ypač didesnė, neturinti galimumo savo narius painformuoti paskirais kvietimais, susirinkimo kvietimą skelbia Bendruomenės laikraštyje Mūsų Pastogėje. Tačiau ir "M.P." talpinamas skelbimas turi būti laiku iš Apylinkės atsiųstas, kad dar bent prieš 7 dienas apylinkės nariai su turiniu galėtų susipažinti.

I. Jonaitis Kr. V-bos. Pirmininkas
P. Protas Sekretorius

MIRTIES SPINDULIAI

Šiuo metu apie 1.500 inžinierių studijuoja laserio galimybes. Spery Gyroscope Company technikai vartoja laserį matuoti vandens tekėjimui tolimuose bakuose iškeltuose ant bokštų arba pastatų stogų. Šis principas gali privesti prie aparatų, kurie vartos tvarkingą (taip vadinama laserio) šviesą vietoj dabartinių radaro mikrobangų skraidančiųjų kūnų greičiui ir krypčiai nustatyti.

Aprašyti visus atvejus kur būtų galima pritaikyti lasero šviesą yra tiesiog neįmanoma, bet verta pastebėti General Electric bendrovės pagamintą laserį, kuris duoda matomą šviesą (aukščiau suminėti įtaisai skleidžia nematomus spindulius) ir vieną dieną gali paversti senienomis dabartines elektrines lemputes. Nors GE technikai tikisi sekančiais metais savo laser panaudoti apskaičiavimo ir kitokiuose elektroniniuose aparatuose, tačiau mano, kad gali dar praeiti dešimts ir daugiau metų kol bus galima jomis pakeisti dabartines šviesos lempas. Laserio lempelės būtų labai mažutės, susidedančios ir menkutės metalo dalelytės, (maždaug paišelio galo didumo), veik nesunaikinamos ir duotų bent dešimt kartų tiek šviesos kiek duoda dabartinė lemputė.

KARINIS DĖMESYS

Jau ne vienoje laboratorijoje buvo išmėginta naujosios šviesos naikinamasis galingumas. Laserio pagamintas šviesos spindulys gali pasiekti milijonus kartų aukštesnę temperatūrą už esančią saulės paviršiuje. Paleidus laserio "šviesos kulką" į už 30 cm. padėtą skutimo peiliuką pasigirsta sausas garsas ir kur spindulys paliečia peiliuką atsiranda skylelė. Reiškia, spindulys būna taip nepaprastai karštas, kad plieną paverčia garu. Net pagamintas laseris perskrodžiąs deimantą. Panašių eksperimentų pasėkoje pradėta manyti, kad bus pagamintos baisios mašinos, kurios galės švaistyti tokio galingumo spindulius, kad šie sunaikintų metalus esančius net už kelių tūkstančių kilometrų.

Jau dabar eina slapti kariniai tyrimai ir pasak ekspertų, sulauksime dienos kada laserio mėtomos "šviesos kulkos" pradės naujo tipo karą, kokį šiandieną užtinkame tiktai lakios vaizduotės autorių romanuose. Praeitais metais vyriausio amerikiečių aviacijos štabo viršininkas, gen. Curtis LeMay, dalinai atskleidė karišką laserio paslaptį pareikšdamas, kad galimas daiktas jog erdvėje bus vartojami valdomų spindulių ginklai. O tokių ginklų energija galės skrosti erdves beveik šviesos greičiu. "Toks ginklas būtų labai vertingas tikriems ir simuliuojamiems balistiniams šaudmenims (raketoms) sulaikyti. Toks greitis (300.000 kilometrų per sekundę) juos paverstų taikiniais, kurie palyginus juda labai lėtai (24.000 km. per val.)", kalbėjo generolas LeMay.

KAS YRA LASER?

Laseris pagamintas remiantis pirmaisiais Einsteino apskaičiavimais. Paslaptis yra "tvarkingos" šviesos pagaminime; tiksliai sintonizuotos šviesos su siauro virpėjimo spektro juosta, kuri plečiasi "tvarkingai", o ne be tvarkos kaip paprastos šviesos mišrus virpėjimas.

Norint suprasti laserio veikimą, reikia nepamiršti, kad šviesa yra tik siaurutė matoma juostelė didžiojo elektromagnetinio spektro, kuris taip pat apima hertzines 800 metrų ilgio bangas.

Pirmąjį laserį pagamino Dr. Teodoras Mainman prieš trejus metus. Nuo tada jau atsirado įvairių tipų. Dažniausiai pasitaikąs susideda iš rubino virbalo, kurio abu galai yra apsidabruoti ir apsuptas helikoidalinės (propelerio formos) ksenono lempos žaibo šviesai, kaip vartojama fotoaparatuose. Lempos suspindėjimui atsimušus į virbalą, momentaliai bet stipriai sujudina jame esančius chromo atomus ir tuomet paleidžia fotonus (spinduliuojamosios energijos mažiausius vienetus); o fotonai susimuša su kitais atomais, kurie paleidžia dar daugiau fotonų ir taip gaunasi grandies reakcija. Fotonai, mėtomi virbalo galuose esančių sidabruotų "veidrodėlių", keliauja iš vieno galo į kitą ir taip darydami sujudina kitus tūkstančius milijonų fotonų. Šitaip gautas galingas šviesos spindulys metamas laukan ir prietaisu bei teleskopu galima jį pasiųsti į erdvę.

Mirties spinduliai? Amerikos laboratorijose padarytas spindulių pluoštas pradegina per akimirką skylę plieninėje keptuvėje. Skaičiuojama, kad toji šviesa daug kartų karštesnė už saulės paviršių.

LAIKAS PARODYS

Ar gen. LeMay pranašaujamas ginklas jau yra ir ar tikrai bus, būtų sunku pasakyti. Tikriausiai dabar dar jo niekas neturi, bet kaip bus po kelių ar keliolikos metų — nežinia. Negalima ir nėra pagrindo tvirtinti vienaip ar kitaip. Šiandien mes turime begales dalykų, išradimų, kuriuos vartojame kiekvieną dieną, o mūsų seneliai jų nei sapnuose nesapnavo. Tik viena galima neapsirinkant pasakyti: tai kas vakar buvo vien fantazija, šiandien virsta tikrove. Juk ir atomo energija, rodos taip neseniai, buvo tik lakios vaizduotės padarinys.

(*Laikas*)

Kęstutis Ulvytis

LAIŠKAS IŠ LONDONO

EUROPA DABAR

Birželio pradžioje mums gerai pažįstamas inž. P. Dirkis tarnybiniais reikalais išskrido į Londoną. Pakeliui prabėgomis užkliudė didžiuosius Europos miestus sustodamas Romoje, Muenchene, Vienoj, Kopenhagoj, Paryžiuj ir Londone. Jis rašo, kad priėjęs išvados, jog šiandie Europoje atskirų valstybių nelikę ir tegali būti kalba tik apie Europą.

"Pereito karo žaizdų ir griuvėsių nelikę. Vienintėlis karo liudininkas tai prie Muencheno iš griuvėsių supiltas didžiulis kalnas, apsodintas medžiais ir jo viršūnėje pastatytas kryžius griuvėsiuose rastiems nežinomiems žuvusiams pagerbti."

"Ekonominis Europos stebuklas suvienodino kainas: visuose didmiesčiuose su mažom išimtis kainos maždaug vienodos tiek už maistą, tiek už aprangą. Šiaip viskas yra brangiau, negu Australijoje. Didžiausią turistų procentą sudaro amerikiečiai, o po jų vokiečiai, kas ženklina, kad tie kraštai turtingiausi.

"Europoje pirmauja vokiečiai: krašte ne tik kad neturi bedarbių, bet net darbininkus (apie milijoną) importavę iš kitų kraštų mokėdami augščiausius atlyginimus. Vokietijoje žemės kainos yra labai augštos, tad ėmė supirkinėti žemes kituose kraštuose. Esą, vienas penktadalis visos Danijos žemės jau atsidūrė vokiečių rankose. Išsigandę danai paskubomis išleido įstatymą, draudžiantį įsigyti nekilnojamą turtą ne Danijos piliečiams.

"Keliaujantiems patarčiau vengti didmiesčių, nes provincijoje gyvenimas nepalyginamai pigesnis. Aišku, brangiausia pragyventi tai Paryžiuje.

"Pasaulis yra pilnas lietuvių. Kur tik nebuvojau, visur teko susitikti su lietuviais, jeigu ne su vietoje gyvenančiais, tai su keliaujančiais — turistais, daugiausia amerikiečiais.

"Taip, kaip Danijoj maistu gatvės nuklotos (nors jis nėra pigus), taip Paryžiuje menu. Be Louvro aplankiau ir dvi lietuvių menininkų parodas: Antano Mončio skulptūros ir Prano (Gailiaus) tapybos. Šiaip, turint pinigų ir laiko, yra ko pasaulyje pamatyti", baigia savo pranešimą inž. P. Dirkis.

Inž. P. Dirkis liepos pradžioje vėl bus sugrįžęs į Australiją.

KATĖ PRIEŠ KOMUNIZMĄ

Olandijos sostinės savaitinis laikraštis "Haagsche Courant" rašo, kad Olandijos Pasiuntinybėje Maskvoje per paskutinius trejus metus buvo surasta sienose 80 mažutėlių klausomųjų aparatėlių. Pasiuntinybės žmonės atkreipė dėmesį, kad jų ten turimosios dvi Siamo katės pradėjo Pasiuntinybės namuose vieną sieną draskyti. Matyti, kad katės negalėjo pakęsti mikrofono veikimo, kai žmogaus ausys to veikimo visiškai nejaučia. Pasiuntinybė nusprendė dėl tų aparatų neprotestuoti tam tikrose rusų įstaigose, o panaudoti juos savo tikslams. Vieną dieną netoli to mikrofono buvo specialiai vedamas pasikalbėjimas, kad kanalizacijos darbai prie pasiuntinybės labai užtęsiami ir tas apsunkina pasiuntinybę. Nelauktai jau kitą dieną pribuvo grupė skardininkų, kurie skubiai baigė darbus. Kita proga pasiuntinio žmona pasiskundė vyrui, kad jos užsakytoji Olandijoje dėžė su gėlių daigais taip ilgai dar vis stovi muitinėje. Po to pasikalbėjimo per 24 valandas tas reikalas irgi buvo sutvarkytas.

(*E.L.*) *J. Č.*

JUOZAS ALMIS JŪRAGIS

PER ASPERA AD ASTRA

PASKAITA, SKAITYTA SPAUDOS UŽDRAUDIMO 100 METŲ MINĖJIME, BANKSTOWNE, DAINAVOS SALĖJE 1964.VI.21.

Nuo Pilėnų pelenų iki šių dienų laisvės kovotojų žygių skausmingame mūsų istorijos kelyje lietuvių tauta turėjo daug skaudžių nelaimių. Bet apsiginklavusi heroizmu ir laisvės meile ji savo nelaimes paversdavo pergalėmis. Kaip legendarinis paukštis Feniksas Lietuva daug kartų turėjo susideginti savo nelaimių ugnyje, kad vėl prisikeltų spindėdama nauju pergalės grožiu, gyvybe ir jėga.

Šiandieną bendrame tragiškųjų birželio mėnesio įvykių fone mes minime lietuviškos spaudos uždraudimo loo-tąsias metines.

Uždrausdami Lietuvoje lietuvišką spaudą lotynų raidėmis, rusai kėsinosi galutinai pribaigti lietuvių tautą. Ištrinti iš jos dvasinio veido lietuvybės bruožus ir iš jos proto lietuvišką mintį. Tai buvo bandymas ne vien tik fiziniai, bet ir dvasiniai pavergti lietuvį. Bet lietuvis nepasidavė. Atmetė rusų užmačias ir pasidarė dar labiau tautiškai susipratęs, atsparesnis ir kovingesnis.

DRAUDIMO PRIEŽASTYS

Rusai keršijo lietuviams už 1863 metų sukilimą. Spaudos draudimas tebuvo tik viena iš daugelio represinių priemonių.

Tas sukilimas, kaip vėliau iš Rusijos vidaus reikalų ministerio Valujevo dienoraščio paaiškėjo, stipriai supurtino carinės Rusijos pamatus ir sugadino Rusijos prestižą kitų pasaulio tautų akyse. Europa pasmerkė rusus ir moraliai sukilėlius rėmė. Anglija kelių valstybių vardu įteikė Rusijai dvi notas, reikalaujančias žmoniškesnio elgesio su pavergtomis tautomis. Rusams atsakius neigiamai, notas pasirašiusios valstybės mėnesį laiko tarėsi dėl ginkluotos pagalbos sukilėliams. Tos intervencijos rusai labai bijojo. Ir tik kai paaiškėjo, kad iš intervencijos nieko neišeis, Rusija su 69 kariuomenės pulkais ir 19 atskirų dalinių, su 90.000 karių užgulė sukilusius kraštus. Rusų karinės jėgos banga, vis labiau užliedama sukilėlių pasipriešinimą, į Vilnių atplukdė gen. gubernatorių generolą Muravjovą. Jis turėjo neribotų įgaliojimų. Jo valdymas buvo žiaurus, pilnas teroro ir Lietuvai labai skausmingas. Po dvejų metų jį pakeitė gen. gub. Kaufmanas, kuris džiaugėsi, kad Muravjovas atstatęs Lietuvoje "paneigtas provoslavijos ir rusų tautybės teises".

Koks begėdiškas tvirtinimas — rusų tautybės teisės. Kokias teises turėjo rusų tauta Lietuvos žemėje prieš šimtą metų? Kokias teises ji turi Lietuvoje dabar? Rusai lietuvių žemėse jokių teisių neturėjo ir neturi. Jų teisė — tai vilko teisė, tai plėšiko, užpuolusio svetimus namus, teisė. Plėšiko teisę įtvirtindamas Lietuvoje Muravjovas korė ir šaudė geriausius lietuvių tautos sūnus — vadus ir kunigus, nagaikomis plakdino ir dėjo į kalėjimus lietuvius patriotus. Jo baudžiamieji būriai degino lietuviškus kaimus, kai kur net pamatus išardydami ir užardami gyvenviečių plotus, kad nei ženklo neliktų. Sunaikintų kaimų gyventojus trėmė į Sibirą, o į jų vietą siuntė iš Rusijos kolonistus rusus.

Kartuvėmis, kalėjimais ir trėmimais nubaudęs virš 10.000 lietuvių, teroru nusiaubęs Lietuvą Muravjovas, tiesa pravedė baudžiavos panaikinimo reformą. Iš Lietuvos dvarų baudžiauninkams davė žemės. Jis tikėjosi, kad iš rusų rankos gavęs žemę Lietuvos kaimietis garbins rusą, kaip savo geradarį ir bus paklusnus visiems rusų norams. Bet taip neįvyko. Kaimietis žemę priėmė, bet už ją savo lietuviškos sielos nepardavė. Tas tat Lietuvos žudikas įvedė lietuvių kalbai rusiškas raides, kad galėtų Lietuvą visai surusinti, kad rusiškoji raidė atliktų tą darbą, kurio nepajėgė atlikti rusų kardas.

RUSINIMO APAŠTALAI

Tiesa, lietuvių tautos priešai ir rusinimo apaštalai, kaip surusėjęs vokietis etnografas A. Hilferdingas, iš caro gavęs Lietuvoje, Marijampolės apskr. Elzbietiškio dvarą, jau kiek anksčiau kalė planus Lietuvai surusinti ir, kaip vieną rusinimo priemonę, siūlė įvesti rusų raides į lietuviškus raštus. Tuos kabinetinio akademiko siūlymus Muravjovas, turėdamas neaprėžtą galią, stengėsi pritaikyti gyvenime. Jis 1864. V.14 iš caro išgavo pritarimą lietuviškai spaudai lotyniškomis raidėmis uždrausti, įsakė cenzoriams Vilniuje lietuviškų knygų nebepraleisti ir iš spaustuvių Vilniuje atimti lotyniškus spaudmenis. Jo paskirti žmonės pradėjo rusų raides pritaikyti lietuvių kalbai.

Gubernatorius Kaufmanas toliau tęsė Muravjovo politiką. Jis paliepė valdininkams peržiūrėti visas lietuviškas knygas. Peržiūrėtojai netrukus paskelbė, kad visa lietuviškoji raštija per paskutinius 30 metų buvusi revoliucinė ir priešvalstybinė, kad revoliucinei propagandai vadovaująs vysk. Valančius. Kaufmanas tuojau 1865.XI.6 įsakė Vilniaus, Kauno, Gardino, Minsko ir Magilevo gubernatoriams uždrausti lietuviškos spaudos lotynų raidėmis spausdinimą, įvežimą ir platinimą. Ši draudimą už savaitės 1865.XI.13/25 vidaus reikalų ministeris išplėtė visai Rusijos teritorijai.

Spaudos draudimo įsakais suvaržę ir supančioję lietuvių tautą, caro administracijos valdininkai galvojo, kad lietuvių tauta ilgai neišsilaikys, surusės ir taip šiaurės — Vakarų Kraštas taps vienalyte Rusijos dalimi. Jausdamiesi galingi, rusai lietuvių pasipriešinimo nelaukė. Bet pervertino muravjovai, kaufmanai ir valujevai savo galią. Jie nepažino kieto ir atsparaus lietuviško būdo, neįvertino vysk. Valančiaus įtakos to meto lietuvių visuomenėje.

Vysk. M. VALANČIUS

Vysk. Valančius daugeliu atvėju įdomi asmenybė. Lemtingą Lietuvai valandą jis buvo paskirtas jos vadovu, jos likimo vairuotoju į ateitį. Jam pastatytą uždavinį jis atliko, kaip tikėjimo gynėjas, tautos blaivintojas, švietėjas ir draudžiamosios spaudos rezistencinio darbo pradininkas. Žemaičių vyskupo sostą jis perėmė 12 metų prieš sukilimą (1850). Savo vyskupiją rado apverktinoje padėtyje. Žmonės buvo paskendę dvasinėje tamsybėje, girtuoklystėje ir skurde. Valančius suprato, kad norint pakelti ir sudorinti tautą, reikia pirma prablaivinti jos protą, pabudinti miegančią žmogiškąją sąmonę, atkreipti jos dėmesį į dvasinę egzistenciją. Ir Valančius su blaivybės misija apvažinėjo visą savo milijoninę vyskupiją, savo ribomis apimančią beveik visą Lietuvos plotą. Parapijose jis prisaikdino žmones degtinės nebegerti, įrašė visus į blaivybės broliją.

Blaivybės misijoje aiškiai pasirodė Valančiaus dvasinė valdžia ir galia, jo autoritetas ir įtaka žmonių masėms. Ivyko tiesiog stebuklas — žmonės liovėsi degtinę gėrę. Užsibaigė biznis ir žydui šinkoriui, pakelės karčiamninkui, ir išnaudotojui dvarininkui, savo bravore gaminusiam degtinę ir nustatinėjusiam, kiek gorčių degtinės mužikas turi per

(Nukelta į psl. 4)

DONELAITIS MELBOURNE LIETUVIŠKO ŽODŽIO ŠVENTĖ

Rugpjūčio 2. Melbourne bus paminėta Kristijono Donelaičio 250 metų gimimo sukaktis. Ta pačia proga ir spaudos vargų šimtmetis. A. Zubras kalbės apie K. Donelaitį, A. Krausas apie kovą dėl lietuviško spausdinto žodžio laisvės. Tekstai referatų bus paruošti ir anglų kalba, kad ir kitataučiai svečiai galėtų pilnai sekti minėjimą.

"Metų" pradžia bus paskaityta bei padeklamuota ir kitomis kalbomis, į kurias ši poema yra išversta. Deklamuojama bus ir anglų kalba. Ištraukas iš šios poemos paskaitys mūsų vietiniai menininkai. Programoje bus ir vokalinio meno dalis, kurią atliks mūsų dainininkai. Pabaigai dainuos A. Čelnos vadovaujamas choras.

Minėjimą organizuoja L.B. skyriaus valdyba, atsidėjusiai talkinama nepailstančio kultūrininko A. Krauso. Jieškoma tinkamos salės.

K. Donelaitis yra pradinis ir stambiausias mūsų literatūros šulas. Jo sukaktį šių metų pradžioje iškilmingai minėjo tėviškėje visa lietuvių tauta.

"Metai" ta proga išverti į kitas kalbas arba pakartoti senesnieji vertimai. Donelaitis šiuo metu prieinamas skaityti vokiečių, latvių, lenkų, rusų, baltgudžių, ukrainiečių ir anglų kalbomis. Ruošiami ar jau paruošti vertimai į estų ir čekų kalbas.

★

Kitas įvykis — 1864 m. caro dekretu uždrausta buvo Lietuvoje spausti knygas ir laikraščius lotyniškuoju raidynu. Tik šio šimtmečio pradžioje atsikovota lotyniškasis raidynas, o kartu ir šiokia tokia teisė rašyti apie lietuviškus tautinius reikalus bei spausdinti nekalto turinio apysakaites ar patarimus ūkininkams. Letuvių tautai 1918 m. reikėjo dar atsikovoti politinę laisvę, kad knygos ir laikraščio turinys galėtų būti lietuviškas. Šiuo metu Lietuvoje spausdinto žodžio laisvė vėl paminta, kaip kad buvo ir carų laikais. Jos nėra ir patiems rusams jųjų raudonojoj tėvynėj. Nėra jos ten, kur vienos komunistų partijos diktatūra.

KULTŪRINĖS NAUJIENOS

ARCH. J. MINKEVIČIAUS LEIDINIAI

Apie architektūrą, statybos klausimus per pastaruosius kelerius metus Lietuvoje išleistos trys jauno architekto J. Minkevičiaus knygos: "Architektūra ir jos tolesnio vystymosi perspektyvos" (1962), "Lietuvos TSR interjerai" (1963 — išleista lietuvių, rusų, anglų, vokiečių kalbomis) ir "Miestai vakar, šiandien ir rytoj" (1964). Pirmoje knygoje J. Minkevičius nagrinėja statybinių medžiagų, technikos pažangos ir architektūrinių išraiškingumo formų klausimus praeityje ir dabar. Antroje, apie interjerus, pagal "Lit. ir Meną" (nr. 19) autorius pabrėžia, kad meniškų interjerų (vidaus įrengimų kavinėse ir kitur) kūrimas esąs "didžiulės reikšmės socialinis uždavinys" ir šio tikslas — gerinti žmonių buitį. Trečiame leidinyje apie miestus sukritikuota kapitalizmo sąlygomis vykdoma statyba — esą ji auganti chaotiškai ir kontrastingai, matomas "milžiniškas skirtumas" tarp miestų centrų ir darbininkų kvartalų užmiesčiuose (nemažesnis skirtumas pastebimas ir komunistiniuose miestuose — E.). Visi trys leidiniai iliustruoti ir jie buvę greit išpirkti.

★

Žurnalas Short Story International gegužės mėnesio laidoje išspausdino Stepo Zobarsko kūrinėlį "Blessing". Prieš tai išėjusiame šio žurnalo numery buvo paskelbta J. Grušo novelė "Kelionė su kliūtimis."

V. Sirijos Giros romanas "Štai ir viskas" jau pasirodė rusų kalba. Išleido "Sovjetska Pisatl" leidykla, vertėjas E. Malcas. Tiražas — 30.000 egz. (E)

MIRĖ REŽ. JUOZAS GRYBAUSKAS

Birželio 17 d. Lietuvoje mirė operos ir baleto teatro Vilniuje režisierius Juozas Grybauskas. Jis sirgo vėžiu. J. Grybauskas buvo gimęs 1906 m. Kelmėje, 1925 m. baigė "Aušros" gimnaziją Kaune, mokėsi universitete. 1933 m. baigęs Valstybinę vaidybos tudiją jis pradėjo dirbti aktoriumi Kauno valst. dramos teatre. Dirbo ir Jaunųjų teatre, Klaipėdos radiofone. (E)

TO NETURĖTŲ ĮVYKTI ČIA

Peter B. English

Šio straipsnio autorius parengė šitą rašinį Adelaidės sekmadienio laikraščiui "The Sunday Mail", minint birželio tremtinius iš Pabaltijo; šiame laikrašty jis buvo, tiesa, atspausdintas, bet gerokai sutrauktas. Autoriaus maloniu sutikimu mes jį spausdiname ištisai.

M. P. Red.

Jie atvykę iš anapus geležinės uždangos... Jie bėgo nuo sovietinės priespaudos ir nuo Sibiro darbo stovyklų pragaro, bėgo tūkstančiais ir pasklido po vakarų pasaulį siekdami naujo gyvenimo didžiosiose demokratijose. Tačiau bėgdami jie nesitraukę kaip bailiai bijodami nežinomo priešo ir likimo. Jie paliko savo namus, savo gimtines ir viską, ką jie rūpestingai puoselėjo per istoriją, nes jie buvo patyrę, koks gyvenimas komunistinėje santvarkoje; rinkdamiesi tarp prievartos ir laisvės jie pasirinko laisvę. Jie pasitraukė iš Pabaltijo kraštų tuščiomis rankomis, į ryšulėlius susikrovę tik būtiniausius dalykus ir savo kultūrą, kurios negali atimti joks pavergėjas. Ir čia, Adelaidėje yra apie 6.000 pabaltiečių, radusių prieglobstį ir besidžiaugiančių laisve ir ramybe.

Ligi šių metų sausio mėn. aš težinojau apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojus tik tiek, kad tai yra mažos tautos, gyvenančios šiaurinės Europos Baltijos jūros pakraščiuose. Apytikriai težinojau, kad 1939 — 1944 m. karas jų tėvynes išdraskė labai skaudžiai. Bet taip pat yra tūkstančiai Australijoje kitų europiečių, kurie nemažiau skaudžiai išgyveno karo sopulius, tačiau nesupratau, kodėl Pabaltijo žmonės turėtų būti išskirti ir jiems reikėtų ypatingos užuojautos. Kaip ir daugumai australų, taip ir man jie tebuvo "tik ateiviai".

Artinosi "birželio 14-ji", mums tokia kaip ir kitos kalendoriaus dienos, niekuo neišsiskirianti kaip ir kiekvienam australui, nes, gyvendami salos saugume mes nesirūpiname nuošaly nuo mūsų buvusiais įvykiais tol, kol tokie įvykiai neužkliudo mūsų asmeninės laisvės ir saugumo. Tačiau atsitiktinai susitikus su lietuvių šeima Adelaidėje sukėlė manyje nuostabą Pabaltijo tautoms ir supratau jų problemas, su kuriomis jos susidūrė per eilę pokario metų įvairiuose kraštuose, kur žodis "baltas" buvo laikomas kuone keiksmažodžiu.

Adelaidėje šiandie vyksta apeigos, apie kurias mes australai praktiškai nieko nežinome. Gal būt vos keletas smalsių žiūrovų, praeidami tos dienos popiečiu North Terrace, momentui sustos ir pasižiūrės į nekasdieninką vaizdą, kur stambūs vyrai, tyliai besikalbą, malonios moterys ir šviesiais plaukais vaikai, visi vilkį tautiniais drabužiais, susibūrę prie žuvusiųjų kare paminklo ir uždedą vainiką. Nustebę praeiviai klausinės vienas kitą — "kas jie? Ką jie čia veikia?" Ir taip pasiklausinėję praeis tuoj pat įvykį užmiršę. Vėliau miesto rotušėje pasigirs lietuvių, latvių ir estų chorai pagarbai ir atminimui... bet vos keletas supras, kad šiandie yra diena, kad laisvieji Pabaltijo tautų žmonės visame vakarų pasaulyje miestuose ir miesteliuose renkasi pagerbti savo žuvusius ir prisiminti anų 1941-jų metų tragiškų įvykių aukas.

Prieš 1939 metų katastrofą, kada Austrijos maniakas pavertė Europą skerdykla ir pasaulį panardino kraujuje išlaikydamas net penkerius metus, trys Pabaltijo tautos nebuvo nei didelės, nei agresyviai karingos. Išskyrus degamąjį skalūną Estijoje, tie trys Pabaltijo kraštai nepasižymi savo mineraliniais turtais; pagrinde tie kraštai kultyvavo žemės ūkį ir daugiau rūpinosi savo naminiais reikalais, žmonių kultūrinimu ir švietimu. Tačiau geografiškai jos skyrė dvi dideles karines galybes. Ir iki popierinės 1944 m. taikos, iki prasidėjo šaltasis karas 1945 m. šios trys taiką mylinčios tautos pradžioje buvo brutaliai nuteriotos rusiškosios meškos, o po to jas draskė vokiškasis erelis.

1917 m. balandžio 28 d. Estija pasiskelbė nepriklausoma (iš tiesų Estijos nepriklausomybės paskelbimas įvyko 1918.2.24. Red), Lietuva 1918.2.16 ir Latvija 1918. 11.18. Ištisus 22 metus šie kraštai džiaugėsi demokratinėm laisvėm, beklase visuomene, kur prievartavimas praktšikai nebuvo pažįstamas, turėjo augštą gyvenimo lygį, ir švietimas bei menas sudarė tautinio gyvenimo branduolį. Šių tautų kilmė siekia priešistorinius laikus, ir jų kultūra žinoma kaip viena iš seniausių civilizuotame pasaulyje. Šios tautos priklauso indoeuropiečių tautų šeimai, ir pasaulio filologai pripažįsta, kad sanskrito, graikų ir lotynų kalbos turi tas pačias kilmės šaknis, kaip ir lietuvių kalba. Didysis moderniųjų laikų filosofas Emanuelis Kantas rašė, kad lietuvių kalba turinti būti valstybiniu mastu globojama ir lygiai yra toks pats lietuvių nusistatymas Adelaidės visuomenėje išlaikyti kalbos grynumą savose mokyklose; lygiai tas vykdoma ir visame pasaulyje. Lietuviai vis tebemoko savo vaikus, sakytume, senosios Persijos Sanskrito kalbos.

— ★ —

1939 m. rugpjūčio 23 d. pasigirdo pavojaus signalai Lietuvai, Latvijai ir Estijai, kada buvo pasirašytas Molotovo — Ribentroppo paktas sudarant nepuolimo sutartį tarp Rusijos ir Vokietijos. Trys Pabaltijo kraštai buvo palikti komunistų malonei. Prievartos grėsme šios valstybės turėjo sutikti su sovietiniais reikalavimais įsileisti į savo teritorijas sovietų karines įgulas. Nes juk kaip galėjo tokia Estija, kurios karinės jėgos siekė 8.000 vyrų pasipriešinti Rusijos galybei?

1940 m. birželio mėn., primetant, kad Pabaltijo valstybės sudariusios slaptą sąjungą užpulti Sovietų Sąjungą, Maskva įteikė joms ultimatumus reikalaujant, kad sovietų kariuomenė užimtų Pabaltijo teritoriją. Nebuvo duota laiko apsisvarstyti, ir, štai, 1940 m. birželio 21 d., vos raudonajai armijaiužėmus tuos kraštus, buvo įscenizuota "darbininkų sukilimas". Tai nebuvo atviras karas, o tik keletas darbininkų būrelių, rusų tankų apsaugoj ir stebint rusų uniformuotiems karininkams, pravedė revoliucinius mitingus.

Birželio 21 d. tas farsas buvo suvaidintas, įsigaliojo komunizmas įvesdamas terorą tuose kraštuose, kurie nieko kito nenorėjo, kaip tik gyventi taikoje. Tų pačių metų liepos 14-15 d.d. buvo pravesti prievartiniai rinkimai, kur buvo išstatyti tik Maskvos parinkti kandidatai ir žmonės buvo durtuvais varomi už juos balsuoti. Visuose trijuose Pabaltijo kraštuose žmonės išreiškė pasyvią rezistenciją kišdami į urnas neužpildytus balsavimo lapelius. Vien tik Lietuvovoje nustatyta, kad galiojančių balsavimo kortelių tebuvo paduota vos 16%, o Maskva paskelbė, kad už komunistų kandidatus buvo pasisakyta 95.51%. Visose trijose valstybėse rusų okupacijos kariams buvo leista drauge balsuoti Yra davinių, kad komunistų simpatikams buvo leista balsuoti daugiau negu 6 kartus.

Pasodinti į valdžią ir tariamai vykdydami tautos valią komunistai sistematiškai pradėjo griauti, kas buvo tuose kraštuose sukurta per 22 nepriklausomybės metus. Visi nepriklausomybės laikų tarnautojai buvo atleisti iš pareigų, dalis buvo sulikviduota, kiti suimti ir ištremti į Sibirą, dar kiti žudėsi nepakęsdami sovietinės santvarkos. Per vienerius okupacijos metus Pabaltijo kraštų gerovė buvo sunaikinta. Žemės ūkis, kas sudarė tų kraštų ekonominį nugarkaulį, pravedant radikalias reformas ir nusavinant žemes, buvo sužlugdytas. Šimtai tūkstančių nepriklausomų ūkių buvo sugriauta ir dideli dirbamos žemės plotai paliko neapdirbti. Tas pats buvo ir su pramone. Šalia didžiųjų industrinių koncernų tūkstančiai mažų industrinių vienetų buvo nacionalizuota; tas buvo vykdoma pagal komunistinę teoriją, kad kiekvienas, turįs privatų verslą, yra kapitalistas ir liaudies priešas, ir dėl to jie apiplėšti ir jų turtas perėjo valstybei. Vėliau sekusios masinės deportacijos palietė tuos žmones, kurių vienintėlis nusikaltimas buvo, kad jie džiaugėsi savo kietai uždirbta gerove, kas sudarė didelį vyrų ir moterų procentą, ištremtų į Sibiro vergų stovyklas. Ir taip prasidėjo didysis Pabaltijo kraštų sovietinimas.

Vyriausybė, remdamasi pusiau berašte mase ir slopindama šviesiai galvojančius intelektualus bei sąmoningus žmones, negali tikėtis ilgai išsilaikyti, nes žmonės anksčiau ar vėliau pareikalaus savo teisių gyventi savarankiškai. Kiekvienoj demokratijoj žmonės žiūri į savo civilinius, teisinius, dvasinius bei karinius vadovus taip, kad jie rūpinasi tautine gerove, tačiau ten, kur nėra kas vadovauja, gimsta chaosas ir net pati valstybė tokioje situacijoje praranda kontrolę.

Pagal sovietinę ideologiją "darbininkų rojus' 'tegalimas tik ten, kur pašalintos priešsovietinės nuotaikos. Ir dėl to kad išsilaikytų saujelė brutaliu keliu pastatytų sovietų pripažintų žmonių, skubiai turėjo būti eliminuota krašto šviesuomenė, kad jie nesukliudytų farsinių balsavimų, pravestų 1940 metais.

Ir taip prasidėjo sovietiškų samdinių, žudikų ir plėšrūnų teroras atliekant trigubą Kremliaus užduotį pašalinant visą aktyvųjį ir patriotinį elementą ir kitus įtakos turinčius žmones tuo palaužiant tautos valią ir fiziškai susilpninant pačią tautą. Po 1940 m. liepos mėn. dirbtinių rinkimų Pabaltijo kraštuose buvo įvesta NKVD ir tuo prasidėjo masiniai areštai, konfiskavimas nuosavybių ir šalinimas tų, kurie buvo įtariami priešingi komunizmui. Neišskiriamos buvo ir moterys. Ir jos buvo kankinamos, niekinamos ir žudomos. Labiausiai nukentėjo antisovietinio elemento žmonos ir motinos.

Tai sakant neturima intencijos juodinti paties komunizmo. Vokiečiams pajudėjus į rytus ir pasitraukus komunistams rusai paliko skaudžius savo barbariško elgesio liudijimus. Daugely Pabaltijo valstybių vietų, ypač kalėjimų kiemuose, kaip kad Pietinės Estijos Tartu kalėjimo kieme buvo iškasta tūkstančiai nukankintų kūnų iš masinių kapų. Daugelis iš jų buvo moterys. Kaikurie iš nelaimingųjų turėjo sulaužytus pirštus ir rankas, kitiems buvo išbadytos akys, išpjauti liežuviai, surišti spygliuotomis vielomis. Daugumas buvo pribaigta šūviu į pakaušį; kitiems buvo suskaldytos galvos, o dar eilė buvo užkastų gyvų.

(Bus daugiau)

LIETUVIAI N. ZELANDIJOJE

VISUOTINIS SUSIRINKIMAS AUCKLANDE

Palyginamai nedidelės lietuvių kolonijos šis susirinkimas nariais buvo gana gausus. Susirinkimui pirmininkavo Malinaitis ir sekretoriavo M. Kavaliauskienė. Aucklando apyl. pirm-kas p. Č. Liutikas padarė metinį pranešimą. Per dvejus metus valdybos nariai daug sykių keitėsi: p-lė Liutikaitė išvyko užsienin, ir jos vieton kandidatas K. Kaminskas. Ir šis su šeima išvyko ir apsigyveno Adelaidėje. Buvo kviesta ir daugiau, bet dėl įvairių sumetimų kviestieji į valdybą neįėjo ir taip teko darbą tęsti dviem valdybos nariams .

Per šį laikotarpį valdyba surenvisą eilę minėjimų kur buvo skaitytos paskaitos: Č. Liutikas apie Maironį, Tumą Vaižgantą, S. Kairį ir M. Biržišką; J. Pečiulaitis apie 1863-jų metų sukilimą; dar skaitė paskaitų A. Cibulskytė, D. Pečiulytė—Prociutienė ir šiais metais p. M. Kavaliauskienė Motinos Dienos proga.

Pereitais metais rugsėjo 8-sios proga buvo surengtas metinis Aucklando liet. ben-nės balius; organizuotai buvo lankytasi Centriniame muziejuje, kur aiškinimus teikė specialus vadovas. Didelį įspūdį paliki suruoštas dainų rečitalis, kurį išpildė solistas Paulius Rūtenis, taip pat jo dainų rinkinys buvo transliuotas per radiją vasario 16-sios proga. Nepriklausomybės šventės proga buvo išklausyta solistės G. Vasiliauskienės eilė dainų, specialiai įdainuotų aucklandiškiams juostelėje. Be to buvo suruošta eilė ekskursijų ir piknikas Liutikų sode. Visiems išvykstantiems iš N. Zelandijos buvo suruoštos išleistuvės. O išvyko nemažai: p.p. A. Prociutienė, G. ir D. Procutos, Mitkevičiai, Paplauskai, Pukai, Kaminskai. Visi jie buvo aktyvūs b-nės nariai ir aucklandiškiams jų netekus yra didelis nuostolis.

Taip pat buvo suruoštas ir priėmimas atvykusiai iš Argentinos Kavaliauskų šeimai. Tai tikrai lietuviška šeima: p. Kavaliauskienė labai energingai moko jaunimą tautinių šokių.

Daug gyvumo ir dvasios įnešė pravažiuojantis p. J.J. Bačiūnas su ponia. Jis papasakojo apie lietuvius pasaulyje ir dar parodė tris filmus.

Aucklando burmistras buvo paskelbęs nužudyto USA prezidento Kennedy fondą, kur su savo įnašais prisidėjo ir lietuviai, už ką buvi gauta graži padėka. Bendrai buvo renkamasi gegužinėm pamaldom ir taip pat organizuotai su lietuviška bažnytine vėliava dalyvauta Fatimos procesijoje.

Neužmiršti ir propogandos reikalai: centrinėm bibliotekom buvo pasiųsta po vieną egz. knygos "Palik ašaras Maskvoje".

Susirinkimas išreiškė padėka už gautas literatūros fondui knygas p. Bieliniui, p. Bačiūnui už didesnį skaičių knygų "Kelionė po Pacifiką", "Blezdingėlės prie Torenso" ir už eilę atskirų lapelių apie lietuvių kalbą. Taip pat gauta ir Alės Rūtos knyga. Knygos, kurių buvo didesnis egz. skaičius, buvo parduotos ir pinigai sunaudoti lietuviškiems reikalams. Valdybos pir-kas drauge ėjo ir iždininko pareigas ir čia pat patiekė apyskaitą. Aukomis buvo surinkta 67 svarai ir 6 šilingai Tautos Fondui, Vasario 16-sios gimnazijai, Liet. Raud. Kryžiui ir Vokietijoje pasilikusiems sergantiems ir seneliams. Taip pat buvo surinkta pašalpa nepriklausomybės akto signatarui prof. Kairiui — Kaminskui paremti.

Revizijos Komisija savo akte pažymėjo, kad visa atskaitomybė ir apyskaitinės knygos rastos tvarkoje.

Priėjus prie valdybos rinkimų kilo sumanymų, kad Aucklande reikalinga ne dvi, o tik viena b-nės valdyba, kuri būtų apylinkės valdyba ir drauge eitų N. Zelandijos Kr. Valdybos pareigas. Susirinkimas šiam sumanymui pritarė. Šiuo reikalu susirinkusieji pavedė Krašto Valdybai painformuoti kitus lietuvių vienetus ir gavus atsakymus nedelsiant šaukti susirinkimą ir rinkti vieną valdybą visai Naujosios Zelandijos lietuvių bendruomenei. Č

GERIAUSIA VAIŠĖMS DEGTINĖ

BALTIC VODKA

Gaminama lietuvio ir yra augščiausios rūšies. Pardavinėjama visoje Australijoje. Sydnėjuje reikalaukite pas M. PETRONĮ 152 Liverpool Rd., Enfield, tel. UJ 5727.

BALTIC MANUFACTURING CO. PTY. LTD.
Crn. Newman St. and Institute Lane Semaphore, S.A.

PER ASPERA...

(Atkelta iš psl.3.)

metus išgerti ir kiek pelno iš to duoti dvarui. Baigėsi biznis ir rusų valdžiai, iš degtinės gaudavusiai milžiniškas pajamas. Po Valančiaus blaivybės akcijos tos pajamos liko visai nežymios. Tokio kišenės užkliudymo rusai Valančiui negalėjo dovanoti. Jie uždraudė blaivybės brolijas (1864), uždraudė kunigams pamoksluose raginti tikinčiuosius į blaivybę. Bet Valančiaus misija buvo atlikta ir tikslas pasiektas — žmonės buvo jau prablaivėję, nuo degtinės atpratę. Į girtuoklystę nebeatkrito ir žydo karčiama Lietuvos pakelėje daugiau niekados nebeatsigavo.

Kartu su tautos blaivinimu Valančius rūpinosi ir jos švietimu. Jo įsakymu buvo įsteigta 150 parapijinių mokyklų, kur vaikai buvo mokomi lietuviškai skaityti, rašyti ir katekizmo. Greitu laiku buvo pasiekti gražūs rezultatai. Kai kuriose parapijose beraščių kaip ir nebeliko. Pramokusiems skaityti žmonėms reikėjo lietuviškų knygų. Pats Valančius rašė liaudžiai pamokinančias knygeles ir skatino gabesnius kunigus ir pasauliečius lietuviškas knygas rašyti. Taip Valančius puoselėjo lietuvišką literatūrą.

"REVOLIUCINĖ" LITERATŪRA

Kokia buvo ta lietuviškoji literatūra, kurią Kaufmano komisija pripažino revoliucine ir rusų valdžiai kenksminga? Pirmoje eilėje tai buvo religinės knygos: maldaknygės, giesmynai. Tai buvo knygelės, mokinančios kaip dorai, blaiviai ir sveikai gyventi, kaip naudingai ūkį tvarkyti, kaip bites prižiūrėti, auginti apynius, sodinti miškus ir prižiūrėti sodus. Tai buvo eilėraščiai ir dainos, kuriomis lietuvis džiugino ir guodė grožio pasiilgusią savo sielą.

Nuo šitokios tat literatūros drebėjo rusų imperijos pamatai. Rusai geidė, kad lietuvis būtų tamsus, nieko neišmanąs, savo protą degtine užsipylęs pastumdėlis. Blaivus, apsišvietęs, žinąs savo vertę lietuvis Rusijai buvo pavojingas. Dėl to dar prieš sukilimą (1862) buvo panaikintos lietuviškos mokyklos, o tėvai buvo varomi vaikus leisti į rusų mokyklas. Lietuviškos spaudos uždraudimas buvo galutinis smūgis, nutraukęs Valančiaus ir kitų Lietuvos šviesuolių kilnų tautos švietimo ir kultūrinimo darbą.

Reikia pasakyti, kad spaudos draudimo pradžioje lietuviai nesusiorientavo padėtyje, nepramatė ko rusai tuo siekia ir bendros laikysenos rusiškų raidžių atžvilgiu neturėjo. Kai kas talkininkavo rusų įstaigoms perrašant lietuviškas knygas rusų raidėmis.

Vysk. Valančius tuojau pat (1864) pasikalbėjime su Muravjovu asmeniškai prieš spaudos draudimą protestavo, bet pats būdamas griežtoje policijos priežiūroje ir viešai priešintis negalėdamas, toms knygoms davė savo sąlyginę aprobatą, bet slaptai įspėjo žmones, kad tokių knygų neskaitytų, nors jos būtų ir su vyskupo parašu. 1866 m. išleidus pirmąsias religines knygas rusų raidėmis, Valančius vėl protestavo ne tik dėl turinio iškraipymų, bet ir dėl to, kad rusų raidės esančios netinkamos lietuvių kalbos garsams išreikšti. Rusų valdžios pinigais išleistą rusų raidėmis kunigams skirtą pamokslų rinkinį Valančius uždraudė kunigams naudoti ir sukrovė į palėpę.

(Bus daugiau)

RUSIFIKACIJOS KELIU

Koenigsteine, Vokietijoje, birželio mėn. įvykusioje Baltų Draugijos darbo sesijoje skirta daug dėmesio sovietų vykdomai rusinimo politikai.

Švedijoje gyvenąs latvis mokslininkas mag. Bukšs pranešime apie rusifikaciją priminė, kad caro laikmečiu Rusijoje ne rusų gyventojų buvo 60%, tuo tarpu rusai sudarė vos 40%. Įdomu pažvelgti ir į sovietiniais laikais buvusį pasiskirstymą tautybėmis ir vis ryškėjančias tendencijas suviršinti tautas, jas suliedinti į rusiškąjį vienetą.

Jei 1926 m. Sovietų Sąjungoje buvo suregistruoti 185 etnografiniai vienetai, tai pastaruoju metu jų liko 86. Dar po 1920 metų Sovietuose kreipta dėmesio į tautinę lygybę.

Jei anksčiau dar nebandyta kelti aikštėn rusiškasis nacionalizmas, tai po 1930 m. ir vėliau išryškėjo siekimas suliedinti tautybes, o rusų kalbai suteikti ypatingą reikšmę. Šalia rusiškojo nacionalizmo vis labiau keliamas "sovietinis patriotizmas". Kova prieš vad. "tautinius nukrypimus" jau buvo vedama po 1930 m.

Rusų kalba prieš antrą pasaulinį karą Sovietijoje pavadinta "pergalingos revoliucijos" kalba, ji esanti labiausiai išsivysčiusi mokslo ir... "tiesos kalba".. Sovietų Sąjungoje rasime senas etniškąsias grupes, jau per kelis šimtmečius turėjusias savo rašomąją kalbą bei literatūrą. Vėliau bolševikai jas panaikino. Antrojo pas. karo metu sulikviduota visa eilė autonominių Sovietijos respublikų.

Pastarojo karo metu Sovietų Sąjungai žymiai sustiprinus savo galią pradėta naikinti vietos gyventojų tarpe esąs "nepatikimas elementas naikinimu, pradėta vis labiau infiltruoti rusiškasis elementas. Sovietų užimtose srityse vis smarkiau įsigali rusų kalba. Pvz. Pabaltijo kraštų įstaigose rusų kalbos naudojimas yra pernelyg didelis.

Dr. P. Karvelis sveikino vokiečių pastangas suartėti su emigrantais. Kai iki šiol vienos JAV-bės tempė visą kovos su komunizmu naštą, kai ji nelengva, tai į tos kovos talką privalėtų aktyviau įsijungti ir Europa. Estas Leppik ir prof. Valters (Viena) pareiškė nuomonę, kad ne tik vokiečiai, bet ir austrai dar sunkiau bei klaidingai supranta pavergtųjų padėtį. Todėl būtų sveikintina, jei būtų įsteigtas Rytų Europos Institutas ar universitetas. Baltų Draugijos gen. sekr. A. Gruenbaum iškėlė kai kurių minčių kultūrinio bendradarbiavimo klausimais. Tokie kultūriniai mainai bei turistinis judėjimas esą įvairiais atžvilgiais pavojingi. Kai Vakarai iš savo pusės gali pasiūlyti kultūrines vertybes, tai dažnu atveju iš anapus geležinės uždangos peršama partinė propaganda. Reikia atsargiau žvelgti į turistinius žygius rytų kryptimi. Iš į Rytus vykstančių turistų dalis nesąmoningai virsta sovietiniais propagandininkais. Jis priminė, kad į Vakarus jau atvyksta ukrainiečių ar rumunų chorai ir... emigrantai skuba sumesti pinigus gėlėms. Kai kovojama prieš leninizmą-komunizmą, tai pasak Beske kovos frontą pirmoje eilėje palaiko Vakaruose veikią politiniai emigrantai. (E)

GERA KNYGA — IŠTIKIMIAUSIAS BIČIULIS ..

1. Dabartinis Lietuvių kalbos žodynas, 45.000 žodžių Chicaga 1962 m. 5. 8.0
2. Tas pats žodynas Sovietinėj Lietuvoj išleistas 2. 0.0
3. Anglų — lietuvių k. žodynas 36.0
4. K. Būga, Rinktiniai Raštai I ir II t. 3. 0.0
5. Mažoji Lietuva. Studia Lituanica 2.10.0
6. Panevėžys. Monografija J. Masilionis 2.18.0
7. Milžino Paunksmė, iliustruotas ir labai skoningai išlleistas Montrealio teatro leidinys 30.0
8. Blezdingėlės prie Torenso 18.0
9. A. Nevardauskas, Pajūriais pamariais 45.0
10. Nagevičius. Monografija 2.14.0
11. Kun. A. Milukas, monografija V. Mingėlos 2.14.0
12. Lietuvių Dainos Amerikoje — J. Balys 2. 5.0
13. Atsiminimai. Dr. K. Grinius I knyga 22.6
14. Atsiminimai. Dr. K. Grinius II knyga 45.0
15. Nepriklausomą Lietuvą statant. R. Skipitis 45.0
16. Žvilgsnis į praeitį, K. Žukas 45.0
17. Lietuva tironų pančiuose 30.0
18. Mykolas Šleževičius 45.0
19. Balio Sruogos Raštai I, II, III, IV, V, VI 3.12.0
20. Mykolalitis Putinas — Raštai II, III, IV, V, VI 2.11.0
21. Sally Salminen, Katrina 2. 5.0
22. Dailininkas Rauba, V. Ramonas 31.6
23. J. Ignatonis, Lūžiai, romanas 27.0
24. A. Tulys, Tūzų Klubas 27.0
25. V. Volertas, Upė Teka Vingiais, romanas 31.6
26. V. Kavaliūnas, Kalnų Giesmė, romanas 22.6
27. Kolomba, Prosper Merime, romanas 22.6
28. J. Jankus, Paklydę Paukščiai I, II t. romanas 43.0
29. V. Krėvės Rytų Pasakos 22.6
30. J. Gliauda, Namai ant smėlio, premijuot. romanas 19.0
31. Francois Mauriac, Gimdytoja, romanas 17.0
32. Dan Kuraitis, Magiškuoju kilimu į Vilnių 27.0
33. Br. K. Balutis, jo gyvenimas ir darbai 18.0
34. Vydūnas, Probočių Šešėliai 22.6
35. Vydūnas, Tauresnio Žmogiškumo Užtekėjimas 12.0
36. Patarlės, priežodžiai ir posakiai, J. Mingirdas 27.0
37. A. Škėma, Žvakidė, vaidinimas 18.0
38. K. Ostrauskas, Žaliojoj lankelėj, dvi dramos 27.0
39. Dr. J. Grinius, Mano Viešnagė Amerikoj 2.0
40. Tautinis Auklėjimas Šeimoje, V. Čižiūnas 13.6
41. L. Švedas, Sugrįžimai į Sodoma Gomora 36.0
42. A. Tyruolis, Metų Vingiai 27.0
43. J. Narūnė, Gintaro Takais 17.0
44. A. Raudžius, Paukščių Takas 18.6
45. P. Sagatas, Plauk, mano laiveli 18.0
46. Mįslių Knyga, 1000 su viršum mįslių. K. Jurgelionis 9.0
47. Pažadinti Sfinksai, A. Griciūs 13.6
48. Lietuvos Žemėlapis 31.6
49. J. Švabaitė, Vynuogės ir Kaktusai, poezija 18.0
50. Mindaugo Nužudymas J. Kralikauskas 27.0
51. Sidabrinės Kamanos, K. Bradūnas 18.0

Taip pat parūpinama ir visos kitos lietuviškos knygos ir plokštelės bei anglų, vokiečių, prancūzų kalba veikalai apie Lietuvą, Vakaruose pasirodę. Užsakant paštu, prašau pridėti po vieną ar du šilingu nuo knygos pagal didumą už persiuntimą ir užsakyti šiuo adresu:

A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic.
"TĖVYNĖS GARSŲ KNYGŲ IR PLOKŠTELIŲ CENTRO VEDĖJAS

MUZIKUI B. DVARIONIUI 60 m.

Birželio 19 d. muzikui prof. Baliui Dvaroniui sukako 60 m. amžiaus. 1904 m. gimęs Liepojoje Dvarionas yra pasižymėjęs kompozitorius, dirigentas ir pianistas. Jis subrendo muzikiniai, 1924 m. baigė studijas Vakaruose — Leipzige, vėliau dar studijavo Berlyne, o nuo 1926 m. dėstė Kauno muzikos mokykloje ir Vilniaus konservatorijoje fortpijono kursą tebedėsto iki šios dienos. 1936-39 m. Dvarionas buvo Kauno radiofono simfoninio orkestro dirigentas. 1939 m. Leipcige išlaikęs dirigento egzaminus 1940-41 m. buvo Vilniaus Filharmonijos simfoninio orkestro vyr. dirigentu Vilniuje.

B. Dvarionas subrendo ir sėkmingai reiškėsi kaip pianistas, dirigentas nepr. Lietuvos laikotarpiu. Dar 1929 m. Dvarionas koncertavo Berlyne, Paryžiuje, Budapešte, Stokholme, Bazelyje, Hamburge, Rygoje, o 1933 m. Maskvoje ir Leningrade. Visuose koncertuose Dvarionas propagavo lietuvišką muziką. Kaip kompozitorius jis daugiau reiškėsi ligi 1933 m. ir pokario laikotarpyje. 1933 m. Kauno teatras pastatė jo baletą "Piršlybos". Vėliau sukurtas stambesnis kūrinys — šventinė uvertiūra "Gintaro krantas". Dar vėliau sukūrė muziką operai "Dalia" (pagal B. Sruogos siužetą) ir visai eilei kitų kūrinių. Dvariono talentas ryškėjo įvairiose srityse: jis sukūrė daugiau kaip 20 liaudies dainų ir muziką keturiems filmams ir maršų. (E)

RAŠTO ISTORIJA

Paruošė Verus

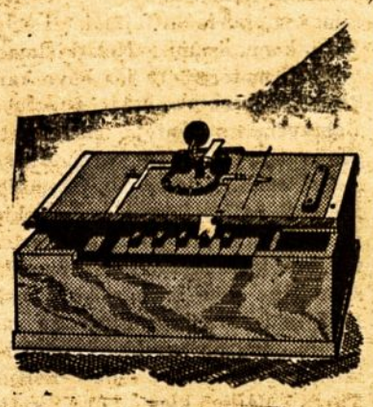

1868 m. Sholes ir du jo bendradarbiai užpatentavo atskiromis raidėmis spausdinimo mašiną, kuri šiandie žinoma kaip rašomoji mašinėlė (typewriter). Nors išradimas ir buvo praktiškas, bet tik per ilgus metus nuostoliai buvo išlyginti.

Pradžioje žmonės į šį išradimą pasižiūrėjo labai skeptiškai. Pardavėjai vežiojo po visą kraštą demonstruodami. Užtruko ilgą laiką, kol žmonės buvo įtikinti ir rašomoji mašinėlė buvo priimta įstaigose ir redakcijose.

Pagaliau buvo įsitikinta, kad su rašomąja mašinėle rašymo darbai buvo galima atlikti daug greičiau ir švariau. Vienas iš pirmųjų rašytojų buvo Mark Twain naudojęsis rašomaja mašinėle.

Bus daugiau)

NAUJIENOS MEDICINOJE

Heidelbergo (Vokietijoje) inžinierius dr. Fritz Hahn padarė revoliucinį išradimą, medicinoje.

Problema, nuo kurios prasidėjo jo tyrimai, buvo faktas, kad iki šiol vartotos ir vartojamos dezinfekcijos priemonės praktiškai ligoninių patalpose ir net operacijų kambariuose nepajėgia visų bakterijų ir ko.kų sunaikinti, o tas faktas pacientams dažnai turi rimtų pasėkų,

Inž. dr. Fritz Hahn siūlo šitokį tos problemos sprendimą: sudaryti elektros įtampos lauką; dezinfikuojamo kambario lubose įrengti pozityvų, o grindyse negatyvų elektronus; į pozityvų leisti lygiai 2000 voltų elektros srovę; tuo susidaro statinės elektros įtampos laukas, kuris turi nuostabią įtaką: jau per pirmuosius bandymus pasirodė, kad tokiame įtampos lauke bakterijos nustojo augusios. Į tokį įtampos lauką padėta lėkštė su vynu, kuris dvokė pelėsiais ir kitokiomis puvimo medžiagomis, per 24 valandas praranda puvėsių kvapą, o po 3 dienų išnyksta pelėsiai ir visi puvimo reiškiniai. Mėsa ir sviestas elektros lauke išbūna 40 parų ir juose neatsiranda nei puvimo reiškinių nei bakterijų.

Po pirmųjų bandymų dr. Fr. Hahn elektros įtampos lauko veikimą perkėlė į gyvus organizmus. Pirmiausiai pasirodė, kad gyvuliai, susirgę bakterinėmis ligomis, per kelias paras elektros įtampos lauke visai pasveiksta. Pagaliau dr. Hahn į kambarį su elektros įtampos lauku paguldė gripu su aukšta temperatūra sergančius žmones; jie pasveiko per 5 valandas.

J. Gs.

(Drg.)

L I N K S M I A U

BLOGAS MOKINYS

Teisėjas teisme barė nepilnamečio tėvą:

— Kaip jums ne gėda!.. Jūsų sūnus jau trečią kart pakliuva į teismą. Jūs turite geriau auklėti ir mokyti savo sūnų, kad jis į teismą nepakliūtų...

— Aš jį mokiau, pone teisėjau, bet jis blogas mokinys, nes leidžiasi pagaunamas...

YPATINGAS ATVEJIS

Žmona kreipėsi į gydytoją psichiatrą:

— Prašau apžiūrėti gerai mano vyrą!

— Kodėl taip jau ypatingai?

— Jis iš nosies leidžia kamuolius dūmų...

— Hm... Tai juk nieko ypatingo. Juk visi rūkantieji taip daro.

— Taip. Bet jau dveji metai kai jis nerūko...

A.L.F.A.S. PRIMENA

Už trijų dienų Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė bus Australijoje. Pasiruošimai ją sutikti ir priimti vietovėse eina prie pat pabaigos. ALFAS Valdyba šia proga nori trumpai priminti ankstyvesniuose aplinkraščiuose minėtus svarbesniuosius punktus.

Už ALFAS Valdybos išsiuntinėtais lapais surinktas aukas prašoma atsiskaityti nevėliau liepos 6 d., prisiunčiant pinigus ir aukų lapus ALFAS iždininko pareigas einančiam V. Baltučiui (1 Belinda St., Evandale, S.A.).

Pasibaigus svečių vizitui kiekvienoje vietovėje, jos komitetas tuoj pat persiunčia ALFAS Valdybai viršnurodytu adresu mums priklausančią pajamų už rungtynes dalį; pinigams iš visų vietovių į ALFAS V-bos iždą suplaukus, jie bus panaudoti: 1. apmokėti Amerikos lietuvių rinktinės kelionę po Australiją, 2. likusieji pinigai per Reserve Bank bus pervesti Amerikos lietuvių sporto vadovybės sąskaiton, tuo prisidedant prie kelionės Chicago — Sydney ir atgal apmokėjimo.

ALFAS Valdyba siūlo, kad svečiams atvykus į vietovę, jiems būtų įteikta po kelis to miesto, kuriame viešima vaizdų atvirukus su gatavai priklijuotais paštо ženklais. Tas įgalins svečius palaikyti nuolatinį ryšį su namiškiais Amerikoje, nesirūpinant pašto įstaigų ieškojimu ir ženklų pirkimu.

Komitetai kviečiami išnaudoti kiekvieną progą, kad mūsų jaunimas galėtų kuo daugiau sueiti į kontaktą su atvykstančiais sportininkais. Balių ar priėmimų metu stengtis jaunesniuosius svečius susodinti maišant su mūsų jaunimu, gi su mūsų pareigūnais sodinti atvykstančios grupės vadovus ir vyresniuosius jos dalyvius.

Prašyti, kad atvykstančiai sportininkų grupei viešint vietovėje, jos treneris pravestų mūsų klubų treniruotes, kurių metu mūsų krepšininkės ir krepšininkai turėtų progos pasisemti žinių ir pramokti krepšinio žaidimo plonybių.

ALFAS Valdyba prašo visų komitetų, po įvykusių rungtynių tarp Amerikos lietuvių rinktinės ir jų oponentų, rezultatus tą pačią dieną pranešti ALFAS Valdybai laišku arba telegrama. Pareiškusiems norą, ALFAS V-ba atsilygins tuo pačiu rungtynėms vykstant Adelaidėje. Už šią paslaugą iš anksto visiems dėkojame.

ALFAS Valdyba Adelaidėje įvykusių Australijos krepšinio pirmenybių proga paskyrė trofėją (Lithuanian Sports Federation Trophy) geriausiam komandiniam žaidėjui, kuri teko Victorijos rinktinės dalyviui Les Hody. Australijos krepšinio sąjunga už šią trofėją išreiškė ALFAS Valdybai padėką.

J. Jonavičius
ALFAS Valdybos Pirmininkas

SVEIKINIMAS

Brangūs sportininkai ir vadovai,

Prieš pradėdami kelionę į Australiją, priimkite mūsų širdingiausius linkėjimus. Mūsų noras ir viltys, kad Jūsų šis istorinis žygis būtų simbolis visam lietuvių jaunimui laisvajame pasaulyje.

Tikime, kad Lietuvos vardas šia proga bus išgarsintas Australijos žemyne, ir ateityje gyvenantiems lietuviams čia nereikės daugiau aiškinti ką reiškia žodis 'Lithuanian'.

Šia proga patikiname visus, jog Australijoje neliko lietuvio, kuriam būtų nežinomas Jūsų atvykimas.

Sydnejaus lietuviai patys pirmieji pasitikę Jus, priims Jus į savo namus, kartu ir savo širdis. Gerai žinodami, kad šį savo ryžtą skiriate mūsų Tėvynei Lietuvai mes dėsime visas pastangas kas Jūsų pasirinktas tikslas būtų pilnai įvykdytas.

Iki pasimatymo Sydney aerodrome.

V. Augustinavičius ir
A. Laukaitis

DĖMESIO!!!

MURRAY'S H. F. STORES, oficialiai atstovaujanti V/O VNESHPOSYLTORG praneša, kad mūsų firmai LEISTA ir toliau siųsti siuntinius, KAIP IR ANKSČIAU. NĖRA JOKIŲ PAKITIMŲ.

NEKREIPKITE DĖMESIO Į NETEISINGUS GANDUS!
SIŲSKITE SAVO SIUNTINIUS PER

Murray's H.F. Stores
646 GEORGE ST., SYDNEY
TEL.: 26-1768

Krepšinio pirmenybės Australijoje

Šių metų Australijos krepšinio pirmenybėse dalyvavo visos valstijos, išskyrus Šiaurinę Teritoriją. Pirmenybės vyko Pietų Australijoje — Adelaidėje. Pereitų metų Australijos čempijonas buvo Pietų Australija. Varžybos pradėtos 15 birželio ir vyko iki 20 d. Prieš prasidedant varžyboms Forestville stadijone buvo įrengta dar viena tribūna žiūrovams kas davė galimybės sutalpinti iki 1200 žiūrovų. Kadangi šios pirmenybės vyko Tokijo Olimpiados šešėlyje, tai visi žaidėjai stengėsi pasirodyti kuo geriau.

Favoritais į čempijonus buvo Pietų Australija, Victorija ir N.S.W. Likusių valstijų rinktinės nors ir labai narsiai varžėsi, bet savo žaidimo lygiu yra daug silpnesnės. Buvo matyti daug naujų žaidėjų visų valstijų rinktinėse, bet branduolius sudaro seni žaidėjai. Visgi kiekvienoje komandoje buvo jaunų progresuojančių žaidėjų. Iš naujų žaidėjų geriausią įspūdį paliko aukštas (6 pėdų 8 inčių) N. S. W. žaidėjas Rodwell Carl. Antras sensacingas žaidėjas buvo iš Pietų Australijos Linde Werner (kilęs iš Latvijos). Šis vaikinas atliko milžinišką patarnavimą Pietų Australijos rinktinėj per finalines rungtynes ir sau pelnė bilietą į Olimpiadą. Buvo visose komandose po vieną antrą išsiskiriantį žaidėją, bet tai dar ateities žvaigždės.

Pirmenybės pradėtos žaidėjų paradu. Kiekvienos valstijos rinktinės priešakyje ėjo mergaitė, persijuosusi tos valstijos spalvų juosta su valstijos įrašu. Išsirikiavus pirmenybių dalyviams sugrotas Himnas ir pasakytos kelios kalbos.

Žaidėjų vardu pasižadėjimą — priesaiką tarė Pietų Australijos rinktinės kapitonas J. Heard.

Pirmose rungtynėse susitiko N.S.W. — Queenslandas, laimėjo N.S.W. 67 — 25. Vėliau vykusių rungtynių rezultatai buvo P. Australija — Tasmanija 65 — 30, Victorija — V. Australija 65 — 31, V. Australija — Queenslandas 63 — 50, P. Australija — Victorija 54 — 50. Šios rungtynės buvo labai audringos ir permainingos. Pirmame puslaikyje P. Australija tiesiog triuškino Victoriją ir puslaikį baigė 37 — 20. Antrame puslaikyje pakeitus Pietų Australijos pagrindinį penketuką į atsarginius, vaizdas pasikeitė: P. Australija, galima sakyti, buvo laiminga laimėjusi šias rungtynes.

Vėliau sekusiose rungtynėse N.S.W. turėjo labai pasitempti prieš Tasmaniją 55 — 42, vėlesni susitikimai neatnešė staigmenų ir baigėsi šiais rezultatais: N.S.W. — V. Australija 66 — 52, Victorija — Tasmanija 75 — 32, P. Australija — Queenslandas 74 — 36, V. Australija — Tasmanija 66 — 57, Victorija — Queenslandas 61 — 39, P. Australija — N.S.W. 64 — 47, P. Australija — V. Australija 71 — 35, Victorija — N.S.W. 54 — 41, Tasmanija — Queensland 59 — 47. Finaluose dėl šeštos — penktos vietos Tasmanija nugalėjo Queenslandą 69 — 47, dėl ketvirtos — trečios vietos susitiko N.S.W. — V. Australija, laimėjo N.S.W. 53 — 35.

Dėl čempiono vardo susitiko P. Australija su Victorija. Pietų Australija iš karto patenka į kietą Victorijos gynybą ir negali prasiveržti iki krepšio. Tolimi mėtymai nesėkmingi ir, atrodo, treneriui nesusigaudant kaip pasielgti, Victorija baigia puslaikį 22 — 18. Antras puslaikis Pietų Australijai prasideda taip pat liūdnai. Victorijos žaidėjas L. Hody (vengras, anksčiau žaidęs už P. Australiją) nesulaikomai renka taškus ir dengia P. Australijos žaidėjus. Jam gerai talkininkauja L. Gaze ir Wyatt B. Victorijai atsiplėšus aštuoniais taškais P. Australijos treneris susivokia, kad reikia keisti žaidėjus. Padaroma pora pakeitimų, pakeičiamas centro puolėjas M. Dancis (latvis) ir dar vienas žaidėjas. Naujai įėjęs žaidėjas W. Linde iš tolimų distancijų vieną po antro daro sėkmingus mėtymus. Rezultatas švelnėja bet ir laikas beveik baigiasi. Žiūrovų pilna salė kelia neišpasakytą triukšmą. Reikia pasakyti, kad žiūrovai buvo labai vienašališki Pietų Australijai. Linde dar daro pora tiesiog neįtikimų metimų. Palikus žaisti 45 sekundėms Victorija dar pirmauja trimis taškais. Ne visai įtikimai gauna penktą baudą puikiai žaidęs L. Hody. P. Australijos žaidėjas M. Ahmatt realizuoja abidvi baudas. Victorija nevykusiai praranda kamuolį ir P. Australijos žaidėjas. J. Heard daro laimėjimą užtikrinantį metimą. Victorija dar turi galimybės mesti, bet nepataiko ir pralaimi 48 — 49.

Žiūrovai ant rankų išneša pergalę nulėmusį žaidėją Linde Werner. Stadijonas tiesiog dreba nuo šauksmo, — vieno taško pergalė paskutinėmis sekundėmis tiesiog neįtikėtina.

Reikia pripažinti kad Victorijos komanda žaidė daug geriau komandiniai. Jiems trūko gerų pamainų ir aukštesnio žaidėjo.

Pietų Australija turėjo geresnes pamainas ir pranašumą ūgiu. Apie N.S.W. komandą reikia pasakyti, kad jiems trūko ištvermės ir mėtymų. Visame žaidime nepastebima didesnės pažangos. Galbūt, yra pasikeitęs žaidimo stilius, gynyboje naudojama gana dažnai nors nevisai sėkmingas aikštės spaudimas. Labai paplitęs mėtymas pašokant. Visi geresni žaidėjai — mėtytojai, esant galimybei, vartojo mėtymą iš vietos nusitaikant. Kaip matyti iš rungtynių rezultatų mėtymas yra gana silpnas. Vidurkį mėtymų pataikymo reikėtų laikyti 37 proc.

Australijos Olimpinė rinktinė sudaryta tokia: Kapt. J. Heard, S. Davie, M. Ahmatt, W. Linde, M. Dancis (visi iš P. Australijos) L. Hody, L. Gaze, B. Hackwill, B. Wyatt (visi iš Victorijos) J. Gardiner, C. Rodwell, K. Cole (iš N.S.W.) reserve: D. Whitford (P. Australija) H. Parkinson (Victorija) T. Charlton ir D. Kibble (N.S.W.).

B. Nemeika

ANAPUS UŽDANGOS

VENGRIJA LAUKIA TURISTŲ BET TRŪKSTA VIEŠBUČIŲ

Pagal iš Budapešto gautas žinias 1963 metais Vengrijoje lankėsi 580.000 užsienio turistų, iš jų 180.000 atvyko iš Vakarų. Šiais metais tų turistų laukiama dar daugiau, juo labiau, kad kelione į Vengriją, Budapeštą ar į Balaton ežero apylinkes domisi vak. Europos ir JAV turistai. Tačiau abiejuose turistiniuose centruose dar trūksta viešbučių — su 8.000 lovų priešakarinis lygis tepasiektas vos dviem trečdaliais. Tad Vengrijoje susirūpinta skubinti viešbučių statybą, nes... labai reikalingi užsieniečių pinigai. JAV viešbučių statytojas Hilton pastaruoju metu kalbėjosi dėl didelio viešbučio statybos ir susidūrė su vengrų komunistų abejingumu.

Vengrijos piliečiams palengvintos kelionės į užsienį. Pagal oficialius vengrų duomenis pernai į užsienio (satelitinius) kraštus buvo išvykę 520.000 vengrų, iš jų 150.000 lankėsi Vakaruose. Vengrų turistai vykdami į užsienį gali išsivežti geriausiu atveju keturiolikai dienų po 70 dol.

MASKVOS BALETĄ IŠPRAŠĖ IŠ VOKIETIJOS

Maskvos baletui (Bolšoj Balet) nesilaikius sutarties ir atsisakius su spektakliais pasirodyti vak. Berlyne (sovietai jo nelaiko Fed. Vokietijos dalimi) vid. reik. ministerijos parėdymu š. m. birž. 18 d. maskvinis teatras turėjo apleisti vak. Vokietijos teritoriją. Neįvyko spektakliai Hamburge, dar Austrijoje ir Šveicarijoje. (*E*)

TRINTIS LENKIJOJE

Birželio 4 d. Varšuvoje įvykusioje partinėje konferencijoje Lenkijos Gomulka pasmerkė 34 lenkų intelektualų raštą bei jo atgarsius Vakaruose. Jo nuomone to rašto tikslas buvęs išvystyti kampaniją prieš Lenkiją, jos sistemą ir prieš lenkų vykdomą politiką kultūros srityje. Esą jei 600 lenkų rašytojų protestavę prieš Muenchene veikiančio "Laisvosios Europos Radijo" propagandą, tai jau buvęs pilietinės laikysenos pavyzdys. Tačiau Gomulka nusiskundė, kad to naujo protesto nepasirašė ir daug partijos narių. Ta pačia proga Gomulka dar iškėlė įvairias suktybes mėsos pristatymo srityje — tai esąs smūgis Varšuvos partinei organizacijai. Kaip žinoma, birželio vidury įvyksta Lenkijos darbo partijos (komunistų) ilgai atidėliotas suvažiavimas. (*E*)

"PONAS" VIETOJE "DRAUGO"

Pastaruoju metu Sovietijos, ypač Maskvos spaudoje rašytojas Vladimir Solouchin sukėlė įdomias diskusijas. Jis pasisakė buvęs Lenkijoje ir pradžioje nustebęs, kai visi į jį kreipėsi "proszę pana", tačiau vėliau priėjęs išvados, kad toks kreipimasis neturįs jokio klasinio pobūdžio, lygiai kaip prancūzų "monsieur" ar italų "signor" Rašytojas "Izvestijų" dienraščio savaitiniame priede "Nedela" pasiūlė Sovietijoje naudoti kreipinius "sudarj" ir "sudarinia" — jie būtų vartojami atvejais, kai nebūtinai tinka "draugas" ar "pilietis". Solouchinas ta proga priminė, kad Sovietijoe vėl naudojami kai kurie tarp dviejų karų buvę pasmerkti žodžiai ar kreipiniai, kaip ministeris, karininkas ar generolas. (E)

DEMONSTRANTĖS .... NEPAGEIDAUJAMOS

Dalyvavusi JAV moterų — "pažangiųjų" demonstracijoje prieš atomines bombas Hagoje (ten vykus NATO konferencijai) kelioms dienoms į Vilnių buvo atvykusi Amerikos "pažangioji" veikėja Ks. Karosienė. Tai nebe pirmas jos viešėjimas ir ji režimo pareigūnų Lietuvoje paprastai vadinama "brangia viešnia". Šį kartą ji plačiai pasakojo apie moterų demonstracijas Hagoje, Vak. Vokietijos "grėsmę".

Nors Karosienės su 68 kitomis Amerikos "pažangiomis" veikėjomis Olandija nepriėmusi, jos visvien keliavusios savo atsakomybe ir... atsidūrusios policijos prieglobstyje. Dabar Karosienei buvo proga prisiminti, kaip prieš 30 metų ji tariamai vykusi į Olandiją pacifistų kongresan ir... kaip olandai nepriėmę sovietų delegacijos su Maksimu Gorkiu. (E)

LIETUVOS KOOPERATININKAI — GERIAUSI

Gegužės mėn. pabaigoje telegrama iš Maskvos į Vilnių pranešta, kad Lietuvos kooperatininkai pripažinti geriausi "šalyje" (taip vadinama Sovietų Sąjunga) už šių metų pirmąjį ketvirtį. Apyvartos planas buvęs įvykdytas 104,5 procento. Lietuvos kooperatininkai gavo pereinamąją Raudonąją vėliavą ir piniginę premiją.

Pasirodo, Maskvos kooperatininkai lankėsi Latvijoje ir Lietuvoje ir šioje jie siekę susipažinti su vartotojų kooperacijos sistema. Pagal "Tiesą" tie maskviniai svečiai radę daug ką "pamokančio ir idomaus". Jiems ypač patiko naujų kaimo parduotuvių architektūra, be to jie gyrę, kad prekyboje dirba daug jaunimo. Beje, turint galvoje Lietuvos prekyboje nuolat pastebimus nesklandumus, maskviečių susižavėjimas tegali liudyti: Maskvos ir jos apylinkių prekybos ir kooperacijos lygis tikrai žemas. (E.)

VORAS — ŽVEJYS

Pietų Amerikos tarp Britų Gvajanos ir Brazilijos, kur plyti neperžengiami atogrąžų miškai, upių pakrantėse gyvena įdomus voras — žvejys. Tai gana didelis, iki 10 cm, ilgomis kojomis nariuotakojis. Prisišlieįęs kur nors prie akmens ar medžio liekanų, jis, veriančiai švilpdamas "pip — piiiip", prisivilioja nedideles žuvis, kurias vikriai sugauna ir iščiulpia. (E.L.)

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE
38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.
Rockdale stotis.
SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.
Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.

Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.
8th Floor, Capitol House, 109 Swanston St., Melb., C.I. (Priešais Melbourno Town Hall)
Tel. 63-2231

SPORTAS

Redaguoja: Antanas Laukaitis
38 Cheltenham Rd., Croydon, N.S.W. Tel.: UJ 4898

PARENGIMAI SYDNEJUJE

KETVIRTADIENĮ (Liepos 9 dieną) 7 val. 45 min. ryta krepšininkai atskrenda į Sydney. Kviečiami sydnejiškiai lietuviai kuo skaitlingiau dalyvauti sutikime Mascot aerodrome.

Atvykimo dieną 9.30 val. krepšininkai pasirodys pačioje populiariausioje Sydnejaus televizijos programoje "Tonight with DAVE ALLEN", kuri yra rodoma ketvirtadieniais per Channel 9.

PENKTADIENĮ (Liepos 10 dieną) iš ryto svečiai treniruojasi Nth. Sydney salėje, o vakare (pradžia 7 val.) žais su viena iš gerųjų Sydnejaus australų "Paratels" komanda. Prieš rungtynes įvyks oficialus Sydnejaus rungtynių atidarymas, dalyvaujant žymiesiems australų, amerikonų ir mūs asmenims.

ŠEŠTADIENĮ (Liepos 11 dieną) ryte treniruotė, 2-tra val. p.p. svečiai žaidžia prieš N.S.W. krepšinio rinktinę. Vakare 7 val. pradžia ir 1 val. pabaiga, įvyksta Auburno salėje (kur buvo Spaudos Balius) Sydnejaus Sporto Klubo "Kovo" ruošiamas Svečių Pagerbimo Grandiozinis Balius.

SEKMADIENĮ (Liepos 12 dieną) 11 val. 30 min. Iškilmingos Pamaldos Lidcombe bažnyčioje. Po pamaldų dailininkų parodos apžiūrėjimas Bankstowno Namuose, vizitavimas "Opera House" ir vakare Krašto Valdybos rengiama svečiams vakarienė p. Lukausko restorane, Double Bay.

PIRMADIENĮ (Liepos 13 dieną) Ryte treniruotė, vakare 7 val. rungtynės prieš Sydnejaus rinktinę.

ANTRADIENĮ (Liepos 14 dieną) Ryte krepšininkai ir kviestinių australų bei lietuvių priėmimas pas Sydnejaus Miesto Burmistrą, Sydney Town Hall. Vakare N.S.W. Krepšinio S-gos ir Svečių Priėmimo K-to ruošiamas uždaras priėmimas, dalyvaujant kviestiniams australų, amerikonų ir mūsų svečiams "Australia" Hotel.

TREČIADIENĮ (Liepos 15 dieną) išvyka rungtynėms į Newcastle. Svečiai ir dalis sydnejiškių važiuoja turistiniu autobusu Newcastle 2 val. p.p. oficialus priėmimas Newcastle Miesto Burmistro, vakare rungtynės prieš Newcastle rinktinę, kuri yra Pacifiko meisteris ir po to lietuvių ruošiama vakarienė.

KETVIRTADIENĮ (Liepos 16 dieną) Svečiai išskrenda į Canberra, kur Amerikos Ambasadoriaus bus suruoštas jiems priėmimas.

PENKTADIENĮ (Liepos 17 dieną) Ryte treniruotė, vakare rungtynės prieš sostinės rinktinę ir po jų vakarienė Lietuvių Namuose.

ŠEŠTADIENĮ (Rugpjūčio 8 dieną) svečiai grįžta vakare į Sydnejų.

SEKMADIENĮ (Rugpjūčio 9 dieną) 11.30 val. Pamaldos Lidcombe. Po to Bankstowno Namuose ruošiami atsisveikinimo pietūs ir dovanų įteikimas.

Rugpjūčio 10 dieną ir rugpjūčio 11 d. 7 val. vak. rungtynės su australų rinktinėmis.

VISOS RUNGTYNĖS SYDNEJUJE VYKS NORTH SYDNEY BOYS HIGH SCHOOL, FALCON ST., IR MILLER St. KAMPAS. Ši mokykla labai lengvai pasiekiama autobusais iš Wynyard arba Nth. Sydney geležinkelio stočių.

Platesnė informacija galima bus rasti specialiai išleistuose programose.

Svečių Priėmimo Komitetas Sydnejuje

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

SYDNEY

ŠVIESOS PARENGIMAS

Birželio 27 d. Sydney Šviesos skyrius buvo surengęs vakarą, kur buvo svarstoma išeivių lietuvių santykiai su okupuotoje Lietuvoje pasilikusiais. Šio vakaro prelegentas buvo pats Šviesos p-kas p. J. P. Kedys, kuris šį klausimą referavo iš trijų aspektų: laiškai su artimaisiais, siuntinių siuntimas ir lankymasis Lietuvoje pavieniai ar su ekskursijomis. Prelegentas buvo surinkęs ir patiekęs apsčiai medžiagos aiškindamas ir nurodydamas, kiek tie santykiai naudingi mums ir anoje pusėje palikusiems lietuviams ir kiek jie naudingi pačiam okupantui. Išvadoje tokie dažni bendravimai ar tai laiškais, ar siuntinių siuntimu Lietuvoje esantiems daugeliu atvejų gali greičiau pakenkti, negu padėti. Paprašytas p. Kedys savo pranešimą žadėjo duoti Mūsų Pastogei.

Po pranešimo susirinkusių tarpe vyko iškeltuoju klausimu gana gyvos diskusijos. Reikia pripažinti, kad ir šis Šviesos parengimas, lygiai kaip ir visi kiti ankstesnieji buvo gana aktualus ir įdomus, tik gaila, kad šį kartą parengimo dalyvių buvo gana skystai.

DVIGUBOS PAGERBTUVĖS

Birželio 28 d. Dainavos salėje Bankstowne įvyko uždaros dvigubos pagerbtuvės: iš vienos pusės Sydney lietuvių kapelionų kun. P. Butkaus ir kun. P. Martuzo iniciatyva buvo Dainos chorui pagerbti pietūs ir iš kitos pusės drauge ir atšvęsta abiejų kunigų — Petro ir Povilo vardadieniai. Buvo pasikeista sveikinimais ir linkėjimais, padėkota chorui už nuolatinį giedojimą bažnyčioje pamaldų metu ir už dalyvavimą su dainomis beveik visuose bendresnio pobūdžio parengimuose. Iš dalyvavusių svečių kalbėjo ir Krašto Valdybos p-kas p. Jonaitis. Vėliau prie stalo buvo padainuota, o choras net sudainavo tris dainas. Drauge su choristais ir rengėjais buvo virš šimto svečių. Vyriausia parengimo šeimininkė buvo p. M. Statkuvienė.

TAI BENT ŪKININKAS!

Lenkijoje kursuoja toks naujausias anekdotas: Nikita Kruščiovas esąs toks genialus ūkininkas, kad jis kviečius sėja Sibire, o derlių ima Kanadoje.

MELBOURNE

A. SMETONOS AKADEMIJA

ALB Melbourno Apylinkės Valdyba birželio 27 d. suruošė Jerrom Hall, City, pirmajam ir paskutiniajam Lietuvos Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai pagerbti jo 20 metų mirties sukaktuvių proga akademiją. Valdybos pirmininkas J. Pelenauskas tarė atidaromąjį žodį.

Skautai ir sportininkai pagerbė velionį gėlėmis papuošdami Prezidento atvaizdą. Atsistojimu pagerbtas velionis. Emilija Vaičiulytė paskambino Griego "Azes mirtis". Alena Karazijienė padeklamavo V. Kudirkos "Maniesiems". Pagrindinę paskaitą apie Prezidento A. Smetonos gyvenimą ir darbus skaitė agronomas J. Meiliūnas. Ji tiek savo turiniu, teik nuoširdžiu paruošimu sudomino klausytojus.

Meninėje daly Bronė Bertašiutė padainavo liaudies dainą "Ko vėjai pučia" pianinu palydint Rūtai Kenny. Alena Karazijienė padeklamavo Putino — Mykolaičio "Tėvų Šalis", Vincas Zdanavičius padainavo Jokūbėno "Oi, mergyte" ir Kačanausko "Ilgesys". Po įvairios programos Valdybos Pirmininkas padėkojo vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie mūsų tautos žymaus vyro, valstybininko prezidento Antano Smetonos pagerbimo. Akademija baigta Tautos Himnu.

Akademiją puošė dail. V. Simankevičiaus pieštas Prezidento portretas, K. Baltoko padaryta Vytis ir tautinė vėliava.

Sekmadienį kun. P. Vaseris atnašavo už velionį šv. mišias ir pasakė tai progai skirtą turiningą pamokslą. Pamaldose dalyvavo ir jaunimo organizacijų vėliavos. Apskritai mūsų velionis prezidentas Antanas Smetona buvo tinkamai pagerbtas. (k)

J. VIZBARAS BAIGĖ KURSUS

Prieš kiek laiko mūsų tautietis Jonas Vizbaras baigė Sveikatos Departamento suorganizuotus protinio sutrikimų slaugymo kursus (3 met.) Norėdamas pasitobulinti savo tarnyboje, Jonas Vizbaras išėjo trijų metų nepilnapročių slaugymo kursą ir gavo antrąjį pažymėjimą. Šį kursą baigė su pagyrimais ir dovanomis. Birželio 10 d. įvyko baigimo pažymėjimų ir dovanų įteikimas Montparko ligoninėje, koncertų salėje su menine dalimi. Iškilmėse dalyvavo ir kalbėjo pats vyriausias protinės sveikatos departmento vadovas Dr. E. Cunningham Dax, psichiatrijos profesorius Brian M. Davies ir kiti.

Mūsų tautietis nemano pasitenkinti ikišioliniais laimėjimais ir tikisi ateity užviršuoti savo studijas papildomu kursu. J. Vizbaras nepamiršta ir lietuvių bendruomenės, skaito ir palaiko lietuvių spaudą bei remia kitus lietuviškus reikalus. (k)

PERTH

METINIS RAMOVĖNŲ SUSIRINKIMAS

Birželio 28 d. p. Klimaičio salėje (78 Kemberley St., Leedervile' įvyko visuotinis metinis ramovėnų susirinkimas, kurį atidarė trumpu žodžiu p-kas p. Liutikas. Po jo kalbos ir mirusių ramovėnų pagerbimo p. Čekauskas paskaitė maldą už Lietuvą. Susirinkimui vadovavo Perth universiteto lektorius p. inž Z. Budrikis, sekretoriavo p. Čekauskas.

Apie praėjusių metų veiklą pranešimą padarė p. A. Klimaitis, kurį baigęs pranešė, kad grįžęs iš kelionės po šiaurės Ameriką p. Jasas parvežė iš buv pertiškio p. Knistauto gražią dovanėlę: tautinę vėliavėlę ramovėnų rišamą ant kairės rankos dalyvaujant susirinkimuose ar kitomis iškilmingomis progomis. Revizijos pranešimą padarė p. A. Statkus. Po pranešimų pirmininkaujantis p. Budrikis trumpai painformavo apie amerikiečiams sportininkams priimti komiteto veiklą (pats p. Budrikis yra to K-to p-kas). Paaiškėjo, kad čia yra jau daug padaryta. Pats Vak. Australijos gubernatorius sutiko dalyvauti rungtynių atidaryme. Taip pat tikimasi, kad dalyvaus kai kas iš ministerių, miesto burmistras ir kiti australų pareigūnai. Visų parengimų šeimininkas bus minėtasis svečių priėmimo komitetas drauge su australų krepšinio sąjunga. Daug pasidarbuota ir reklamos srityje: viena firma net sutiko išlipinti plakatus ant savo mašinų, išvežiojančių prekes mieste. Numatomi pranešimai spaudoje ir televizijoje.

Amerikos lietuviai sportininkai į Perth atvyksta Anset lėktuvu rugpjūčio 4 d. 7 val. vak. Iš čia išskris atgal į Sydney rugpjūčio 8 d. 8 val. ryto. Perthe svečiai turės dvejas rungtynes su australų rinktine ir vienas draugiškas rungtynes su vietine lietuvių komanda.

Komiteto p-kas p. Budrikis kviečia visus lietuvius, kas tik gali, gausiai dalyvauti svečius pasitinkant aerodrome.

Po susirinkimo visus dalyvius gausiai pavaišino šeimininkės p. p. Klimaitienė, Liutikienė, Statkienė ir Čečienė. Besivaišinant paaiškėjo, kad ramovėnas p. Dailidė esąs tos dienos varduvininkas, kuris visų buvo nuoširdžiai pasveikintas ir net su kėde pamėtytas. Varduvininkas, atsilygindamas už gražų pasveikinimą čia pat atkimšo alaus statinaitę. Ilgiausių metų varduvininkui!

TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Birželio 20 d. Perthe minėjome 1941-jų metų birželio trėmimus. Minėjimą suruošė Perth Pabaltiečių Komitetas. Atidarant minėjimą buvo suvaidintas trumpas, bet reikšmingas vaizdelis: juodoje drobėje didelis kryžius, kaip kančios simbolis. Prie kryžiaus atbėga trys jaunos mergaitės tautiniais drabužėliais pasipuošusios (trys Pabaltijo tautos) su raudonomis gėlėmis rankose. Jos linksmos, žaismingos, bet staiga suakmenėja ir liūdesys pasirodo visų trijų veiduose. Tada pasisuka į kryžių ir sudėjusios po kryžium gėles liūdnos pasitraukia šonan, nes pasigirsta grandinių žvangėjimas. Tuoj pasirodo sukaustytų vyrų ir moterų vora. Jie praeina pro kryžių į tamsą. Tačiau viltis vėl atgauti laisvę nėra užgęsusi.

Minėjimą pravedė ponia Rodze, kuri pirmoji ir kalbėjo. Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet "West Australian" laikraštyje parašė straipsnį apie Pabaltijo tautų tragediją. Toliau kalbėjo federalinio parlamento atstovas Mr. Cleaver. Užbaigai po žodį tarė visų trijų tautybių atstovai. Iš lietuvių kalbėjo Pabaltiečių K-to antrasis vice p-kas p. A. Statkus.

Minėjiman žmonių susirinko virš 250. Gal daugelį namuose sulaikė ir lietingas oras. Lietuvių galėjo būti ir daugiau.

A. Vembutas

Pranešimai

DĖMESIO! DĖMESIO!

Amerikos lietuviai sportininkai atvyksta į Sydney liepos 9 d. 7.45 val. ryto. Vietos lietuviai kviečiami kuo gausiau rinktis į aerodromą pasitikti svečių.

DONELAIČIO AKADEMIJA

ALB Melbourno Apylinkės Valdyba talkinant ALB Krašto Kultūros Tarybos Lituanistinei Sekcijai ruošia Donelaičio Akademiją rugpiūčio 2 d. 2 val. popiet. Jau gauta puošni, erdvi The Swinburne Technical College salė — The Ethel Swinburne Centre. Hawthorne. Akademijos programa bus įvairi ir plati. Pirmąją dalį sudarys du referatai, meninėj dalyj dalyvauja Melbourno Dainos Sambūris Alberto Čelnos vadovaujamas, solistai, piano muzika, deklamacijos ir ištraukos iš Donelaičio kūrybos bus skaitomos lietuvių, anglų, latvių, estų, ukrainiečių, lenkų, rusų ir vokiečių kalbomis.

ALB Melbourno Apylinkės Valdyba

LIETUVIAMS DAILININKAMS SYDNEJUJE

Pranešame, kad svečių Amerikos lietuvių sportininkų vizito proga rengiamai parodai paveikslus reikia pristatyti į Bankstown Liet. Namus liepos 12 d. 9 — 11.30 val. ryto.

Prie paveikslo būtina kortelė su dailininko vardu ir paveikslo pavadinimu.

Svečių Priėmimo Komitetas Sydnejuje

PRANEŠIMAS

Tautos Fondo Atsovybė Australijoje, norėdama praplėšti savo veiklą, pakvietė du naujus narius: p. S. Baltramijūną ir p. J. Petniūna, kurie maloniai sutiko įeiti į Atstovybės sudėtį.

Šiuo metu TF Atstovybę Australijoje sudaro: dr. A. Mauragis, kun. P. Butkus, J. Slavėnas, K. Stašionis, S. Baltramijūnas ir J. Petniūnas.

Ta proga pranešame, kad š.m. vasario ir birželio minėjimų progomis surinkta aukų: TF Melbourno Skyrius prisiuntė £37.18.0; Sydnejuje surinkta £29.10.0. Pavieniai prisiuntė aukų: p. J. Ramanauskas £4.0.0 ir p. J. Karitonas £1.0.0. Visiems aukojusiems tariame nuoširdų dėkui. Tikimės, kad padidėjus Tautos Fondo Atstovybei mūsų patrijotiškai nusiteikusi visuomenė dar labiau rems Tautos Fondą. Tautos laisvinimo akcija reikalinga Jūsų paramos, mieli tautiečiai.

Tautos Fondo Atstovybė Aust.

SKAITYTOJAMS

Amerikos lietuvių sportininkų vizitacijos datos ir visi su ja susiję parengimai plačiau aprašomi Mūsų Pastogės sporto skyriuje. Malonėkite daugiau atkreipti dėmesio į šiame skyriuje skelbiamus pranešimus. **Red.**

DĖMESIO! DĖMESIO!

Jūs esate maloniai kviečiamas atsilankyti į Amerikos ir Sydnėjaus lietuvių susipažinimo

BALIŲ

(Šiaurės Amerikos lietuvių krepšininkų ir svečių vizito proga Sydnejuje)

BALIUS ĮVYKS LIEPOS 11 D. (šeštadienį) FATHER J. O'REILLY MEMORIAL AUDITORIUM SALĖJE, AUBURN. (PARK IR MARY GATVIŲ KAMPAS)

Šiame istoriniame baliuje:

ŠOKSITE grojant Spaudos Baliaus kapelai.
VAIŠINSITĖS pigiomis kainomis bufete įvairiais gėrimais
ŠYPSOSITĖS žiūrėdami į grakščias šokėjas.
BENDRAUSITE su svečiais ir pažįstamais nevarginami loterijų.
NESIRŪPINSITE kaip vyksite namo, nes 1 val. ryte baliui pasibaigus taxi lauks prie durų.

BILIETAI GAUNAMI: Sekmadieniais po pamaldų parapijos salėje iki 2 val. p.p.; vėliau Bankstowno namų salėje iki 6 val. p.p. Bilietus platina A. Šimaitis. Tel. 72 9694.

Svečių priėmimo Komitetas
S.L. Sporto Klubas "Kovas"

MELBOURNO LIETUVIŲ SPORTO KL. "VARPO"

PENKIOLIKMETINIS — JUBILIEJINIS

BALIUS

įvyks

1964 M. LIEPOS 24 D. (PENKTADIENĮ)

Brunswick Town Hall. Pradžia 8 val. vak. Pabaiga 1 val. 30 min. ryto.
Baliuj nuotaika, kaip ir visada Sporto Klubo baliuose — linksma ir jaunatviška.
Baliuje sutiksite sportininkus ir svečius iš Amerikos.
Geras orkestras. Nuotaikingos solo dainos. Turtingas bufetas valgiais ir gėrimais.
Bilietai gaunami pas visus Sporto Klubo Valdybos narius.
Geelongo ir gyvenantieji Melbourno Apylinkėse lietuviai staliukus ir bilietus iš anksto užsisako šiuo adresu: A. Bladzevičius 14 Clarinda St., Essendon, W5, Vic. tel. 37-3192.

Melbourno Liet. Sp. Kl. "Varpas"

SVEČIAI CANBERROJE

Svečiams Amerikos lietuviams sportininkams Priėmimo Komitetas Canberroje skelbia:

Amerikos lietuviai krepšininkai atvyksta iš Sydney į Canberra lėktuvu ir bus aerodrome liepos 16 d. 2.45 val. p.p. Iš čia jie bus nuvežti į Lietuvių Klubą. Vietos lietuviai prašomi kiek galint gausiau susirinkti aerodrome pasitikti svečių. Tos pačios dienos 7.30 val. vak. Lietuvių Klube vakarienė, kur pakviesta dalyvauti ir eilė svarbių svetimtaučių svečių.

Liepos 17 d. 10.30 val. ryto (nurodyta valanda dar nėra galutinai tiksli) Amerikos lietuvių sportininkų oficialus priėmimas Amerikos ambasadoje. 11.30 val. treniruotė, 1 val. pietūs ir tuoj po pietų susipažinimas su Canberra. 7-10 val. vak. rungtynės, kuriose dalyvaus Amerikos ambasadorius ir visa eilė parlamentarų. Po rungtynių, 10.45 val. vak. Amerikos ambasadoriaus pavaduotojas kviečia svečius pas save privačiam pobūviui, tačiau dalyvavimą šiame pobūvyje nuspręs rinktinės vadovai. Bijomasi, kad gali būti perdaug vėlus laikas.

Liepos 18 d. 8.50 val. ryto atsisveikinimas ir svečių išlydėjimas.

Į žaidynes kvietimai gaunami Lietuvių Klube iki liepos 18 d. ir taip pat pas R.K. Whyte "Men's World" The Malt mieste ir Kingstone. Bus galima gauti ir prieš rungtynes salėje. Visos rungtynės vyks YMCA salėje, London Circuit.

Svečiais sportininkais Canberroje rūpinasi apylinkės Valdyba, Moterų Sekcija ir atskiri asmenys. Kelionės lėšų padengimui aukomis rūpinasi *J. Jablonskis.* Įvertindami šios atvykos svarbą canberiškiai tautiečiai pasirodė labai dosnūs.

Svečių apgyvendinimo ir transporto reikalais rūpinasi p. *A. Andriuška.* Oficialų priėmimą Lietuvių Namuose tvarko p.p. *K. Labutis* ir *P. Pilka.* Vakarienę organizuoja *p. Biveinienė,* pietų organizavimui vadovauja p. *R. Genienė.*

Čia ypač glaudžiai su lietuviais bendradarbiauja ir talkininkauja australas krepšinio sąjungos sekretorius Mr. P. Trotter.

PATIKSLINIMAS

Šio numerio sporto puslapyje paskelbtas sveikinimas Amerikos lietuviams sportininkams ir pasirašytas V. Augustinavičiaus ir A. Laukaičio, buvo pasiųstas svečių Priėmimo Sydnejuje Komiteto vardu. *Red.*

SUŠAUDYMAI SOVIETIJOJE

Antrojo gegužės mėn. pusėje Sovietų Sąjungoje buvo nuteisti sušaudant šeši piliečiai. Jie buvo kaltinami įvykdę "nusikaltimus ūkio srityje". Du iš jų buvo kyšininkais, kiti vogę didesnius vyno ir degtinės kiekius. (E)

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad
1964 m. kovo 31 d. mirė
VLADAS BANELIS.
Nuliūdusi žmona ir draugai

SVARBU STUDENTAMS

Pasitraukus iš "Studentų Žodžio" redaktorių fil. D. Labutytei ir fil. Dr. G. Dantai, Lietuvių Studentų Sąjungos Sydney Skyriaus studentų susirinkime, įvykusiame birželio 28 d., "Studentų Žodžio" redaktore pakviesta stud. farm. Gražina REISGYTĖ. Redaktorės adresas: 135 Mimosa Rd., Greenacre, N.S.W. Tel. 70-3978.

Sydney Skyriaus Studentų Valdyba kreipiasi į visų kitų stud. skyrių valdybas ir į koleges-gas talkininkauti naujajai "Studentų Žodžio" redaktorei.

ALSS Sydney Skyriaus Valdyba

— Girdėjai paskutines naujienas?

— O kas?

— Ketvirtadienį 7.30 val. ryto Amerikos lietuviai krepšininkai nusileidžia Sydney aerodrome!

— O aš žinau dar svarbesnę žinią šeštadienį Auburno "Lietuvių Namuose" Amerikos ir Australijos lietuvių susivienijimo balius!

A. KILDAŠI,

liūdintį dėl savo brolio staigios mirties, nuoširdžiai užjaučiame.

Melbourno G.P.O. bendradarbiai lietuviai

Netekus vyro ir tėvo
mielą GRUŽAUSKŲ šeimą
giliai užjaučiame ir kartu liūdime

P.P. Maikauskai

MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIJOS LIET. BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS
AUSTRALIAN - LITHUANIAN WEEKLY — "OUR HAVEN"
LEIDĖJAS: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Vincas Kazokas, 13 Percy St., Bankstown, N.S.W. Tel.: 70-8395.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumerata: metams £ 4.0.0, pusei metų — £ 2.0.0, trims mėnesiams £ 1.0.0. N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose metams £ 5.0.0.
Prenumerata adresuojama: MŪSŲ PASTOGĖ, Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W. Administracijos tel.: 649-9062.
Skelbimai: 1 colis per 1 skiltį 12/-, bendruomeniniai — 10/-.
Už skelbimų turinį neatsakoma.

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore, Sydney, tel. 75 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney. N.S.W.